

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Spirital metilic

Sesizat de către organele de control și polițienești guvernul a luat măsuri drastice pentru controlul tuturor fabricilor precum și a comercianților cari introduc în circulație băuturi spirituoase preparate cu spirt metilic. La ministerul sănătății se lucrează chiar la întocmirea unui proiect de lege, menit să reglementeze producerea și punerea în comerț a spirtului metilic.

Aceste măsuri se vede că n'au avut însă darul de a pune sfârșit ravagiilor alcoolului metilic. Noui cazuri de contrabandă și intoxicații au fost descoperite, atât în capitală, cât și în provincie. Astfel, abia în zilele trecute, s'au confiscat dela comerciantul băcan „Krasso” de pe Calea Rahovei 2 în București cantități însemnate de spirt metilic cumpărate dela reprezentanții Societății pentru destilarea lemnului din Reșița, Adler și Weissmann, cu scopul de-a face din ea beuturi.

Atâtea alte cazuri au mai fost descoperite. Și câte nu! Câți samsari ai morții vând otravă publicului?

Ca ziar economic trebuie să ne ocupăm dela acest loc de frunte în legătură cu ravagiile ce le face spirtul metilic în sănătatea publică, împlinindu-ne o tristă datorie atunci când revoltați pe drept, constatăm că această stare este născută din cauze economice, — asupra cărora nu odată am insistat, — și cauzate prin menținerea în vigoare a legii Garofild, care a pus în genunchi industria spirtului etilic prin măsurile ei de oprinare, lege care a găsit de bine și actualul guvern s'o mențină. Vedem chiar că dl ministru al agriculturii interlo-cutat de un ziar din capitală, a declarat că deși recunoaște, că băuturile făcute din spirtul de cereale în proporții de tărie normală nu sunt mai dăunătoare sănătății, decât cele naturale, totuși chestiunea trebuie privită din alt punct de vedere... Da. Chestiunea trebuie privită din punctul de vedere al cătorva producători de vin, al căror interes este mai important decât salubritatea publică, decât viața cetățenilor! Ce să mai vorbim de interesele industriei și de acele ale statului.

În loc să piară câțiva cultivatori de viță, cari până înaintea aplicării legii n'au beneficiat de câștigurile grase oferite de legea Garofild în detrimentul vieții cetățenilor și al beneficiilor statului și a industriei spirtului etilic, — preferă dl ministru Mihalache să moară cetățenii? Sperăm că nu! Prin

urmare se impune ca, odată cu legea reglementării spirtului metilic, — o cere interesele vitale ale țării, — să se revină și asupra legii Garofild, modificându-se după necesitatea publică.

În cât privește legea pentru spirtul metilic, la elaborarea acestei legi va trebui să se țină seamă de anumite considerente de prevedere, în vederea excluderii

pentru totdeauna a repetării otrăvirilor cu spirt metilic.

Pentru a atinge acest scop nu ajunge ca să se confişte mărfurile otrăvite, dar celor ce s'au făcut vinovați cu introducerea acestor mărfuri în circulație să li-se aplice sancțiuni severe. Astfel apărând viața cetățenilor și conservând autoritatea statului, pe care astăzi, după aparențe, prea puțini o res-

pectă.

Toate cazurile de recidivă trebuie pedepsite prin sancțiuni imediat aplicate, numai astfel vom fi în situația de-a scuti publicul de noi intoxicații, iar comercianții cinstiți a-i pune la adăpost față de acea concurență ne-loială ce li-se face de către acești samsari lipsiți de conștiință.

Spirital metilic să nu se mai vândă decât în vase închise și numai pentru scopurile industriale și nicidecât pentru consumație, făcând răspunzător pentru eventualele a-bateri atât pe fabricant, cât și pe comerciantul care le aduce în comerț cu alt scop decât acel destinat și îngăduit de lege. Această măsură de altfel credem că o va prevedea și noua lege având darul de-a opri comerțul ilicit și clandestin cu spirtul metilic.

Am arătat în mai multe cazuri de altfel asupra faptelor cari sunt originea intoxicațiilor cu spirt metilic, care la noi în Ardeal multumită spirtului etilic „negru” de contrabandă, nu a aflat teren, deși cele mai mari societăți producătoare de spirt metilic se găsesc tocmai în Ardeal, cum este Soc. rom. pentru destilarea lemnului din Reșița, apoi societatea „Margina”, cari împreună cu societatea „Dărmănești” cartelate în sindicat dețin aproape întreg contingentul de producție al spirtului metilic prin destilarea lemnului.

Măsurile de prevenție, cât și noua lege creiată cu scopul de-a pune capăt ravagiilor alcoolului metilic va trebuie să impună un control la locul de producție, obligând pe producătorii de spirt metilic să pună în circulație produsele lor în vase stampilate și să vândă numai pentru scopurile admise prin legea sanitară. Contravențiilor să li-se aplice sancțiuni severe. Pe de altă parte guvernul pentru a pune capăt acestor contravențiilor cu spirtul metilic, va trebui în sfârșit să dea posibilitate de dezvoltare spirtului etilic, revizuiind, după cum am spus mai sus, legea taxelor și impozitelor enorme cu cari este gravat spirtul din cereale, produs igienic al mării industriei de spirt.

Prin asemenea măsuri guvernul actual ar face un bine igienei sociale, populației, fiscalului și marii industriei a spirtului etilic, care astăzi din cauza legii Garofild încă în vigoare, este în deplină criză, atâtea timp cât spirtul metilic culege recolte bogate periclitând sănătatea publicului și amenințând viața cetățenilor dela adăpostul ce-i oferă situația precară în care este pusă industria spirtului de cereale.

Traian Chirilă.

„Creditul Industrial” se separă de Banca Națională după stabilizare

„Credit Comercial” se înființează după sistemul „Creditului Industrial”

„Creditul Industrial” și-a convocat adunarea generală pe ziua de 24 Februarie a. c.

Adunarea generală, după cum se precizează, va lua hotărâri, cari au menirea să stabilească un nou sistem de funcționare pentru Creditul Industrial. De altfel este vorba, ca după stabilizare să se separe Creditul Industrial de Banca Națională, începând să funcționeze ca institut independent. După ce se va separa de către Banca Națională, cu această ocazie este vorba să facă o nouă emisiune de acții, căutând ca să-și urce capitalul societății.

În legătura cu acest eveniment anunțăm, că cercurile economice bucureștene sunt serios preocupate de ideea înființării Creditului Comercial, după sistemul Creditului Industrial.

Guvernul, după cum am mai anunțat în alte rânduri, sprijinește cu insistență ideea realizării Creditului Comercial iar Sfatul Negustoresc, în adunarea, care a avut loc în ultimul timp la București, a chiar solicitat înființarea acestei instituții, pentru că să se poată aproviziona și comercianții cu credite ieftine.

Proiectul necesar realizării Creditului Comercial, este deja redactat, urmând ca să se mai studieze.

A lejstabilizáció után a Creditul Industrial alaptökét emel és különvállik a Banca Naționalától

Kereskedelmi Hitelintézet létesítését tervezik amely a Creditul Industrialhoz hasonlóan működne

A CREDITUL INDUSTRIAL februar 24-én tartja a rendes évi közgyűlését. Az ipari hitelintézet közgyűlése előreláthatólag olyan határozatot fog hozni, amely az intézet működését teljesen új mederbe fogja terelni. Arról van ugyanis szó, hogy amennyiben a stabilizációt nyélbeütik, úgy a Creditul Industrialt teljesen különválasztják a Banca Naționalától és mint önálló intézet fog működni. A Banca Naționalától való különválasztással egyidejűleg az Ipari Hitelintézet kötvények kibocsátása útján nagyobb arányú alaptökeemlést fog végrehajtani.

Itt említjük meg, hogy a főváros gazdasági köreit komolyan foglalkoztatja a KERESKEDELMI HITELINTÉZET létesítése. A bukaresti Kereskedelmi Tanács legutóbbi ülésén ezt a problémát már szóvá is tették és a felszólalók kérték, hogy az Ipari Hitelintézethez hasonlóan vessék meg az alapját a Creditul Comercialnak, amelynek hivatása volna rendszeres és olcsó hitelt nyújtani Románia kereskedelmi életének. Erre vonatkozólag már tervezetet is készítettek, amelynek részletei egyelőre ismeretlenek.

Leul a fost stabilizat

Programul financiar al guvernului. Inființarea „Cassei Autonome a Monopolurilor”. Legea Monetară. Reorganizarea Băncii Naționale. Care va fi cursul oficial

Lansarea împrumutului

— Dela redacția noastră d n București —

Sedințele de Miercuri, 6 Februarie a. c. ale Camerei și Senatului au avut pentru viața economică și financiară a țării o importanță desăvârșită. Parlamentul țării a votat în unanimitate proiectele de lege depuse de către d. ministru de finanțe Mihai Popovici, întors Luni dela Paris, unde a încheiat cu reușită tratativele împrumutului stabilizării și refacerii.

Impus de către băncile de emisiune, cari garantează cursul stabilizat al leului, apoi de către grupul de bancheri cari ne acordă acest împrumut, guvernul și-a făcut un program financiar, care prevede un întreg ansamblu de măsuri, a căror realizare urmează să fie desăvârșită în timp de trei ani și anume:

Programul financiar al stabilizării.

1. Stabilizarea monetară și reorganizarea Băncii Naționale. Cum noua valoare a leului se fixează pe bază de aur la cursul actual al schimbului, pentru a putea garanta această valoare a leului, Banca Națională a României va fi pusă în situația de a asigura și a menține în țară și în străinătate stabilitatea monetară.

Statutele Băncii în acest scop vor fi revizuite și modificate de acord cu Banca Națională, precizând și limitând natura operațiunilor ei tot atunci prevedând o nouă organizare a conducerii, mărindu-i independența.

Lichiditatea ei va fi asigurată spre a-i putea permite de a îndeplini funcțiunile normale ale unei bănci de emisiune.

Instituțiile necesare dezvoltării vieții agricole și industriale a țării vor fi dotate cu fonduri speciale din produsul împrumutului și astfel vor fi puse în situația de a se dispensa de avansurile pe termen lung ale Băncii Naționale.

2. A doua parte a programului cuprinde *bugetul Statului și Tezaurul public*.

Gestiunea finanțelor Statului, operațiile tezaurului și contabilitatea publică vor fi reorganizate în sensul de a garanta menținerea echilibrului bugetar și a întări controlul, mărind responsabilitatea ministerului de finanțe.

Lichiditatea tezaurului va fi asigurată prin crearea din produsul împrumutului, a fondurilor de rulment pentru serviciile industriale ale Statului.

3. A treia parte a programului se referă la *refacerea căilor ferate*.

Un întreg program de lucrări

a fost stabilit de Direcția generală a căilor ferate cu concursul unui expert, d. Leverage, pentru a răspunde nevoilor crescute ale țării, și pentru a-i asigura mijloacele materiale și o organizație autonomă și rațională atât din punct de vedere administrativ cât și financiar.

Execuția acestui program eșalonat pe un anume număr de ani va costa circa 21 miliarde și ca o primă înzestrare se vor prelua în acest scop din prima tranșă a împrumutului cel puțin 35 milioane de dolari. Cheltuielile prevăzute se vor aplica numai la lucrări cu totul necesare și productive, realizând încasări sau economii noi și vor fi trecute în debitul contului de capital al căilor ferate, iar sarcinile respective de dobânzi și amortizare vor fi trecute în bugetul exploataării anuale.

4. A patra și ultima parte a programului prevede modalitatea de obținere a resurselor necesare a executării acestui program, precum și repartitia și destinația sumelor obținute prin împrumut.

Pentru obținerea acestor resurse se creiază o instituție autonomă, bucurându-se de personalitate juridică, denumită „Cassa Autonomă a Monopolurilor”, careia Statul îi transferă dreptul de exploatare a monopolurilor, actualmente exploatare de Regia Monopolurilor Statului.

Această casă este autorizată în condițiile prevăzute prin statutele ei să emită un împrumut internațional. Produsul primei tranșe al acestui împrumut va fi vărsat Statului, ca prim acot asupra prefului, pe care Cassa Autonomă se obligă a-l plăti Statului spre a fi întrebuințat conform prezentului program.

Cum va fi repartizat împrumutul

Contravaloarea în lei a produsului net al împrumutului va fi efectată în modul următor:

a) 25 milioane dolari pentru stabilizarea monetară și anume 10 milioane dolari vor fi afectați Băncii Naționale, iar 15 milioane Instituțiilor de Credit (bănci populare, cooperative de credit și consum, credit industrial, etc.), a căror portofoliu va fi scos din bilanțul Băncii Naționale;

b) 20 milioane dolari pentru fondurile de rulment, din cari 11 milioane al tezaurului și 9 milioane pentru cale ferată;

c) 35 milioane dolari pentru investițiile și refacerea căilor

ferate și 10 milioane sau ce va prisosi pentru diverse lucrări publice productive.

Tot pentru aceste necesități de investițiuni și refacere a căilor ferate se vor destina și incasările realizate de Stat prin răscumpărarea portofoliului Băncii Naționale, precum și produsul lichidării obligațiunilor primite de Stat dela băncile populare, cooperative și creditul industrial.

Repartitia acestor sume, precum și a celor rezultate din plățile efectuate de Germania conform acordului din 10 Noiembrie 1928 se va face de ministru de finanțe cu avizul consilierului tehnic Rist depe lângă Banca Națională.

Inființarea a Cassei Monopolurilor Regatului Român

Împrumutul cu bancheerii străini și cu Tristul svedez „STAB.” Concesia chibriturilor

Sub numirea de „Cassa Autonomă a Monopolurilor Regatului Român” s'a creiat prin o nouă lege o instituție independentă cu scopul de-a exploata monopolurile statului și de a emite și acorda împrumuturi, astfel și acela al stabilizării.

Față de acesta,

Statul concesionează exploatarea monopolurilor Statului „Cassei Autonome” în schimbul unei sume de 300.000.000 dolari,

care reprezintă contravaloarea „Cassei Autonome” și maximum emisiunilor pentru obligațiile privilegiate.

„Cassa Autonomă”, pentru a putea plăti Statului suma de 300.000.000 dolari, este autorizată să contracteze împrumuturi până la concurența acestei sume, garantate cu un privilegiu de prim rang asupra tuturor veniturilor ei.

Sumele cari vor rămânea din venituri, după scăderea anuităților pentru împrumuturile contractate și a cheltuielilor, se vor vărsa Statului, putând servi astfel la garantarea drepturilor de prioritate ale detentorilor renței din 1922-

Deocamdată,

„Cassa Autonomă” contractează un împrumut de cel mult 76 milioane dolari, al cărui produs net va fi vărsat Statului, în întregime purtând denumirea de „Împrumut de Stabilizare și de Dezvoltare d n 1929”

amortizabil în timp de 30 ani și rambursabil și convertibil după 1 Februarie 1937.

Proiectele de lei votate

În scopul realizării acestui program guvernul prin d. Mihai Popovici a elaborat și depus următoarele proiecte de lege, pe biroul camerei, în ședința de 6. Februarie, cari au fost votate cu unanimitate;

1. Legea pentru stabilizare,
2. Legea pentru modificarea statutelor și reorganizarea Băncii Naționale.

3. Legea privind convenția dintre stat și Banca Națională.

4. Legea monetară.

5. Legea pentru înființarea „Cassei Autonome a Monopolurilor Statului” și statului ei.

6. Convenția dintre stat și Cassa autonomă a monopolurilor statului.

7. Contractul dintre statul român și Svenska Tandsticks Aktienbolaget referitor la concesia monopolului chibriturilor, grup reprezentat prin bancherul Krüger la Paris.

8. Contractul de împrumut încheiat între guvern pe de-o parte și grupul de bancheri din străinătate:

The Chase National Bank of The City of New-York; Blair & Co. Paris; Read & Co.; Banque de Paris et des Pays Bos; Hambros Bank Limited și Lazaro Brothers & Co. Limited.

9. Contractul de garanții.

De altă parte, „Cassa Autonomă”

concesionează, cu asentimentul grupului de Bani împrumutătoare, Societății „Stab” (Svenska Tandsticks Aktiebolaget) din Stokholm, exploatarea monopolului chibriturilor,

în schimbul unei redevențe de minimum 3 milioane dolari anual și a îndatoririi de a cumpăra la paritate obligații ale împrumutului de stabilizare, pentru suma de 30 milioane dolari și de a subscrie la emisiunile viitoare cel puțin 20% din totalul lor. Obligațiunile din prima serie sunt blocate pe timp de 3 ani, iar celelalte pe timp de 2 ani.

Obligațiile împrumutului

Contractul de împrumut prevede o emisiune de obligațiuni sub numele de „Obligațiuni externe aur 7%” amortisabile și garantate de Stat ale împrumutului de stabilizare și dezvoltare din 1929 obligațiuni cari vor fi emise respectiv în dolari, franci francezi și lire sterline pentru o sumă totală de 106 milioane dolari in cari se cuprind și obligațiunile în sumă de 30 milioane dolari cumpărate la paritate în virtutea contractului dintre Statul român și Svenska Tandsticksaktiebolaget.

Obligațiunile de stabilizare constituiesc angajamente directe ale Cassei Autonome, Serviciul lor este garantat printr-un privilegiu de rangul I asupra veniturilor brute ale Monopolurilor. Acest serviciu se face prin Banca Națională și prin băncile cumpărătoare ale obligațiunilor, Banca Națională deschizând un cont special la care

Cassa va vărsa în fiecare lună pe măsura perceperii veniturilor și în limita necesităților serviciului împrumutului sumele necesare pentru acoperirea acestuia.

Constituirea Casei Autonome

Actualmente, la ministerul de finanțe se lucrează la prepararea documentelor necesare constituirii Casei Autonome și primelor ei acte în legătură cu contractarea împrumutului de stabilizare.

Legile financiare, votate de Cameră și adoptate Miercuri seara de Comisia financiară a Senatului au fost trecute Joi după amiază la Senat, iar până seara au fost sancționate și promulgate de Înaltă Regentă, urmând a fi publicate în Monitorul Oficial ce a apărut în ediție specială Vineri dimineața.

După promulgarea noilor legi s'a constituit și Cassa Autonomă, într-o ședință a consiliului de administrație ce a avut loc la Banca Națională. Decretele de numire a consilierilor vor fi semnate în prealabil de Înaltă Regentă.

Președinte al consiliului de administrație al Casei Autonome a fost ales d. ing. C. Hotsescu. Consiliul Casei Autonome va semna împuternicirile necesare cu care d. Lugoșianu a plecat din nou Vineri la Paris, ducând și promulgarea legilor financiare.

Emiterea împrumutului se va face Luni

D. I. Lugoșianu trebuie să fie Duminecă la Paris, pentru a semna împreună cu d. Diamandi — împuternicitul guvernului — toate convențiile pe baza cărora se emite împrumutul.

Emisiunea trebuie să se facă negreșit Luni, 11 Februarie — sau, în cazul cel mai rău, Marți 12 Februarie la Paris. Emisiunea pe piața americană se va face la 21 zile după semnarea convențiilor, iar pe piața engleză 7 zile după piața americană, din cauza că în ziua de 18 Februarie piața pariziană va fi chemată să acopere conversiunea titlurilor Casei de Amortizare a Republicei Franceze.

Băncile participante

La semnarea împrumutului guvernul solicitând participarea tuturor piețelor importante străine s'a constituit un grup puternic pe cele 3 piețe financiare principale ale lumii: Paris, Londra, New-York, cari vor emite împrumutul în același timp în Statele-Unite, în Anglia, în Franța și în Italia, Germania, Elveția, Olanda, Belgia, Cehoslovacia, Austria și România. Pentru piața americană băncile însărcinate cu emiterea și serviciul obligațiilor în dolari sunt: The Chase National Bank of the City of New-York, Blair & Co., pentru Franța: Banque de Paris et des Pays Bas, iar pentru Anglia: Hambros Bank Ltd. și Lazard Brothers & Co. Ltd., toate aceste instituții având asociate în toate țările în cari se va face emisiunea împrumutului. Participă cu acest titlu în Franța: Banque de Paris et des Pays Bas din Paris, în Germania: Diskonto Gesell-

schaft și Deutsche Bank din Berlin, în Italia: Banca Commerciale Italiana la Milano și Roma, în Elveția, Banque de Credit Suisse, la Zürich, în Olanda, la Amsterdam, Nederlandsche Handel Maatschappij, Pierson et Co., Mendelsohn et Co., în Belgia la Bruxelles, Banque de Bruxelles, Banque Belge pour l'étranger, Société Gén-

rale de Belgique, la Anvers, Banque Centrale Anversoise și Banque d'Anvers, în Cehoslovacia la Praga, Banka Zivnostenska, în Austria, la Viena Niederösterreichische Escompte Gesellschaft, în România la București, Banca de Credit Român, Banca Marmorosch, Blank et Co. și Banca Românească. Ch.

Convențiunea austro-română pentru regularea datoriilor

Ce chestiuni au fost soluționate

Guvernul Austriei a transmis Secretariatului General al Societății Națiunilor pentru înregistrarea și publicarea Convențiunii încheiată între Austria și România cu privire la regularea datoriilor și creanțelor și acordul relativ la liberarea depozitelor, semnate la Viena la 26 Iulie 1924; deasemenea acordul adițional la Convențiunea între Austria și România cu privire la regularea datoriilor și creanțelor semnat la București la 17 Ianuarie 1928.

În același timp, guvernul

austriac a transmis, în același scop, Convențiunea adițională la tratatele de comerț din 3 Septembrie 1925 între Austria și Jugoslavia, semnată la Viena la 9 Iulie 1928.

Apoi tratatul semnat la Viena la 24 Octombrie 1927 între Austria și Elveția cu privire la evitarea dublei impunerii, precum și notele din 29 Septembrie 1928 schimbate între Austria și Spania, prin care se modifica convențiunea comercială austro-spaniolă, semnată la Madrid la 9 Februarie 1923.

Magyarországon is védekeznek a külföldi tőke tulajdonosai ellen

A tábla kötelezte az egyik külföldi vállalatot, hogy igazgatóságukban legalább egy magyar honosságúnak adjanak helyet

A nacionalizációs törvényt, amely az impériumváltozás után az összes államok törvényhozásában előtérbe került, — s amely hivatva van az egyes iparvállalatok állami ellenőrzését is megkönnyebíteni, ugylátszik most már, ha nem is ebben a formájában, — de változott alakban Magyarországon is érvényesítik.

Egy konkrét esetből kifolyólag ugyanis a budapesti törvényszék megállapította a külföldi vállalatoknak azt a kötelezettségét, hogy

igazgatóságukban legalább egy magyar honos és Magyarországon tartózkodó igazgatói tagnak is kell lenni.

A Budapest vidéki Kőszénbánya Részevnytársaságnak igazgatóságában ugyanis csak külföldi, — belga honosságú igazgatósági tagok vettek részt és egyiknek

sem volt Magyarországon állandó lakhelye. Egy cégbejegyzéssel kapcsolatban a Kőszénbánya Rt. a törvényszékhez kellett forduljon s ez alkalommal a törvényszék azt a frappáns határozatot hozta, hogy, — bár a törvény nem alkalmaz semmilyen megszorítást a vállalatok igazgatóságának összetételére, azonban

a törvény meghozatala óta annyira változtak a viszonyok, hogy a törvény határgos és a kitűzött cél elérésére nem alkalmas a jelen viszonyok között.

és így a bírói gyakorlat feladata a törvény magyarzata és annak interpretálása a változott viszonyok között, hogy a törvény feladatának az újabb viszonyok mellett is megfelelhessen.

A magyar kereskedelmi törvény bár nem állapít meg semmiféle szabályokat az igazgató-

ság és és felügyelőbizottság szenvedő választóképeségére nézve, azonban a társasággal érintkezésben lévő harmadik személyek jogos érdekét veszélyeztetni, ha az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai csak külföldi honosokból állanak.

Ezenkívül, — állapítja meg a törvényszék, a hatóságok sem tudnak a társasággal szemben kellő felügyeletet gyakorolni, — de egy a magyar állam kötelekébe tartozó vállalati vezetőre azért is szükség van, mert biztosíték szükséges arra, hogy a magyar törvények ismeretében a társaságot nem fogják vezetés nélkül hagyni.

A törvényszék tehát a kereskedelmi törvény hiányait akarja pótolni és ha nem is egy, — a nacionalizációs törvénynek megfelelő imperatívuszabályokat állít fel, — de kétségkívül megállapítja, hogy a mai időkben kötelezni kell a külföldi vállalatokat arra, hogy igazgatóságukban legalább egy magyar honos és állandó magyarországi lakhelyű igazgatósági tag legyen.

A Budapesti Kőszénbánya Rt. a törvényszék ezen határozatát a budapesti ítélőtáblához fellebbezte meg, hivatkozással arra, hogy a magyar kereskedelmi törvénykönyv ilyen megszorításokat nem tartalmaz. Az ítélőtábla ismétlen mérlegelés tárgyává tette a törvényszék határozatát és úgy találta, hogy helyes volt a törvényszéknek az a megállapítása, hogy a változott viszonyok között, — kötelezendők a külföldi honosokból álló vállalatok, hogy igazgatóságukban és felügyelőbizottságukban legalább egy helyet magyar honosságúnak kell biztosítani, s ezért a törvényszék elsőfoku ítéletét indokainak helyességénél fogva teljes egészében fentartotta.

Íme tehát Magyarországon is, ahol pedig köztudomású, hogy semmiféle megszorító intézkedéseket nem akarnak alkalmazni a külföldi tőkével szemben, — a változott viszonyok mellett azonban kénytelenek a külföldi tőkecsoportokat legalább arra kényszeríteni, hogy akkor, amikorra hatalmas összegű nyereségeket vágnak zsebre a magyar föld kiaknázása folytán, — igazgatóságukban legalább egy magyar honosnak is helyet adjanak.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala

Cons. 675—1929 szám.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy 1929 Febr. 21. déli 11 órakor nyilvános árlejtés tartatik 580 drb villanyóra és 580 drb rekord tábla szállítására a kolozsvári villamosmű részére. Az ajánlatok zárt borítékban lebélyegezve adandók be.

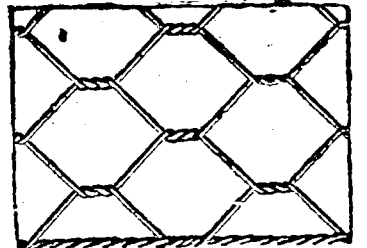
Az árlejtés az érvényben lévő számviteli törvény 72—83 szakaszának feltételei szerint a fenti időpontban a Permanens bizottság előtt a polgármesteri ülésteremben fog megtartatni.

Részletes feltételek megtekinthetők a Villamosüzem Technikai osztályánál str. Măcelar 24 sz. alatt.

Cluj, 1929. január 22.-én tartott Permanens bizottság üléséből.

Polgármester:
T. Mihail

Titkár:
Moga

Többszörcsavart (hatsarkos) horganyozott s dronykerítés-fona ok, mindenféle sodronyszövetek, horganyozott tűskészülék, vas- és rézbutorok, sodronyágú eté ek a legelőnyösebb árakban beszerezhetők:

Pásztori & Heitmann
Braşov,
sodronyáru, vas- és rézbutorgyárában.

Gyár: Hátusó-ucca 66. Telefon: 481. Mintaraktár: Kórház-ucca 32. Telefon: 428.

A belföldi pénzpiac megrázkodtatás nélkül élte át a stabilizációt

A bukaresti tőzsde lanyha irányzata mellett a külföld kedvezően eszkomptálta a stabilizációt
A devizapiac új helyzete

Február 6. történelmi jelentőségű dátuma Románia gazdasági életének. Mindkét törvényhozó ház megszavazta a lej stabilizálásáról szóló törvényeket, amelyek azonnal, hatályal törvényerőre is emelkedtek. Ezzel új korszaka kezdődött meg Románia gazdasági életének.

A stabilizációs programnak főbb pontjai:

A Banca Națională alapszabályának módosítása, az államkincstár helyzetének végleges megoldása, a Román Állami Vasutak rendbehozása továbbá a „Cassa Autonoma a Monopolurilor Statului” további működésének beinkadrálása az államgazdaság keretébe.

A külföldi stabilizációs kölcsön összege 106 millió dollár, amelyet a következőképp fognak szétosztani:

25 millió dollár a lej stabilizálására, 20 millió dollár az államkincstárnak, 35 millió a CFR. beruházási céljaira, 10 millió pedig különböző közmunkák finanszírozására. A kölcsönszerződést az alábbi külföldi bankok írták alá:

The Chase National Bank of The City of New-York; Blair & Co. Paris; Read & Co.; Banque de Paris et des Pays Bas; Hambros Bank Limited și Lazaro Brothers & Co. Limited.

a lej stabilizációs árfolyama
3.10 svájci frank,

amelyet csütörtökön éjszaka az összes külföldi tőzsdéken bejelentett a kormány.

Kedvező a belföldi pénzpiac helyzete

A bukaresti tőzsde a kölesön megkötése dacára lanyha és a jegyzett értékpapírok lanyhuló tendenciát mutatnak. A lanyha árfolyam és az üzletlenség oka főleg a pénzhiány. Tőzsdei körökben remélik, hogy a kölesön és a stabilizáció kedvezően fogja befolyásolni a bukaresti tőzsde hangulatát is és ennek hatása alatt a forgalom élénkebb lesz. A főbb papírok e heti árfolyamának változásairól az alábbi jelentésünk számol be:

A Banca Națională részvényei a hét elején 15.400 árfolyamról 15.300, 15.200 árfolyamra morzsolódtak vissza, a kölesön megkötésének hírére azonban a papírok kurzusa ismét emelkedett és február 7-ikén 15.225 lejjel zárult.

A Banca de Credit Român részvényeinek árfolyama 1490 lej volt.

A Creditul Industrial részvényei legutóbb 1130 lejjel jegyezték.

A Petrol Blok részvényei 400—410 lej között váltakoztak.

A Reșița papírjai is visszaestek árfolyamukban és 995—975—985—980—972—970—965—980 árfolyamon variálódtak ezen a héten.

A Banca Marmorosch, Blanc & Co. papírjait 1690—1700 lejes árfolyamon jegyezték.

A Banca Românească részvényeit

1320—1330 lejre értékelte a bukaresti tőzsde, míg a biztosítóintézetek papírjait a következő kurzusokon jegyezték:

Dacia Romania 7800—800.

Naționala 1450—1475.

Generala 3000—3100.

Agricola 1175—1200.

A Romcomit papírjai 825 lejről 850 lejre, az Albina részvényei pedig 1150 lejről 1200 lejre emelkedtek.

A bukaresti tőzsdén jegyzett erdélyi és bánági pénzintézetek és iparvállalatok részvényeinek árfolyamában a héten nem történt változás, de üzletkötés sem volt ezekben a papírokban.

A devizapiac a stabilizáció után

A lej stabilizációja új helyzet elé állította a romániai devizapiacot, amelynek szabályozására a Banca Națională megtette a szükséges intézkedéseket. Kolozsváron a Banca Națională mellett működő devizaellenőrző bizottság a lej 3.10 zürichi stabilizált árfolyama alapján a következőkben állapította meg azokat a maximális kurzusokat, amelyek mellett a pénzintézetek a devizákat eladhatják:

Az árfolyamok a következők: svájci frank 32.40, dollár 168.15, francia frank 6.59, lira 8.82, cseh korona 4.98 és fél, pengő 29.40, dinár 2.96, osztrák shilling 23.68, márka 40.05, hollandiai forint 68 lej. A Banca Națională 813.60 árfolyamon boesút angol fontot a pénzintézetek rendelkezésére, amelyek maximálisan 814.10 kurzuson adhatják klienseiknek a londoni kifizetést.

Ezek az árfolyamok addig maradnak érvényben, amíg a központi devizaellenőrző hivatal újabb árfolyamokat nem állapít meg a külföldi valutákra és devizákra. Tegnap napon még csak minimális volt a forgalom a devizapiacra.

A budapesti tőzsde is kedvezően eszkomptált

A román valuta stabilizációja és a külföldi kölesön megkötése kedvezően befolyásolta azoknak a romániai iparvállalatoknak a részvényei árfolyamát, amelyeket jegyeznek a budapesti tőzsdén. A legnagyobb érdeklődés az Urikányi Kőszénbánya Rt. papírjai iránt nyilvánul meg, amelyeknek árfolyama az utolsó három hónap alatt csaknem 20 pengővel emelkedett. komptálta legalább részben azt a ha-

A budapesti tőzsde már előre esztást, amelyet a Urikányi Romániában lévő bányáira fog gyakorolni francia-amerikai-svéd kölesűnek annyiban van befolyása az Urikányira, hogy a romániai bányák a legnagyobb szállítói a CFR-nek, amely már régóta tekintélyes összeggel tartozik a bányavállalatnak.

Budapesti megítélés szerint is a kölesön realizálásával a kormány abba a helyzetbe került, hogy törleszheti régi tartozásait az Urikányinál és a jövőben pontosan eszközölheti az esedékességek kifizetését. Ily módon az Urikányi Kőszénbánya Rt. lényegesen kedvezőbb helyzetbe került, tehát indokolt a részvények áremelke-

dése, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a jelenlegi 156 pengős árfolyam is még lényegesen alatta marad annak a 240 pengős árfolyamnak, amelyen a budapesti tőzsdén már jegyezték ezt a papírt.

CFR. promít să comande un stoc mai mare de cărbuni dela minele de cărbuni din Ardeal, decât în anii trecuți

Intre minele de cărbuni românești și CFR. s'au început tratative în vederea livrării și a cantității de cărbuni necesare pentru CFR. Din partea CFR-ului tratează dl Theodorescu, directorul general. Dsale a oferit un preț care este cu opt procente mai scăzut decât cel din anul trecut. Având în vedere, că guvernul a mărit im-

pozitul pe cifra de afaceri dela 1 procent la trei — prin propunere dlui Theodorescu, pentru minele de cărbuni însemnează o reducere de 11 procente.

În decursul tratativelor Direcțiunea Generală a CFR. a promis că va cumpăra dela minele de cărbuni din Ardeal cu 20 la sută mai mare stoc de cărbuni decât în anii trecuți.

Az erdélyi szénbányák 20 százalékkal nagyobb mennyiségű megrendelést kaptak, mint az előző évben

Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy a belföldi szénbányák és a kormány között tárgyalások indultak meg a CFR. folyó évi szénellátásának fedezésére.

Mint értesülünk, a tárgyalások a napokban fejeződtek be és pedig elég kedvező eredménnyel. A kormány ugyanis garanciát nyújtott a szénbányáknak arra, hogy a szállított szén árát rendszeres és pontosan fogja fizetni. Sőt a pénzügyminiszter kijelentette, hogy az állam hat héten belül a régi tartozásait is ki fogja egyenlíteni.

Az új megállapodás a termés felosztásánál sokkal nagyobb szerepet juttat az erdélyi szénbányáknak mint eddig. Néhány egészen alacsony termelő képességű bányának üzemét leállították — ezzel szemben azonban a jelentős kapacitású bányákat favorizálták.

Az erdélyi nagy bányák 20

százalékkal nagyobb mennyiségű szén gantum szállítására kaptak megbízást — mint az előző évben. Ez természetesen kihatással lesz egész Erdély gazdasági vérkeringésére és — ha kormány fizetési kötelezettségének pontosan tesz eleget, úgy a bányavidékek ipari fellendülése is be fog következni.

Nagyváradai szerkesztőségünk:

Ötvös Béla

Oradea-Mare, Str. Oltenia (volt Csengeri ucca) 6.

Olvassa a

„Lemnul“-t

N. B. PERRY

EXPOZIȚIE PERMANENTA:

CLUJ, STR. REGINA MARIA 2. TELEFON 999.

Mare asortiment în automobile de lux, diferite feluri și tipuri, șasiuri-camionete, camionete, toate din ultimele modele, tractoare, mașini agricole, piese de schimb și accesorii originale, cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”. Livrare imediată.

GARAJ ȘI ATELIER:

CLUJ, STRADA BACIU No. 6. — TELEFON 99.

Garaj de automobile, atelier modern de reparație, piese de schimb și accesorii originale, benzin, ulei, mai ieftin ca oriunde, serviciu ziua și noaptea, Cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”.

Az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Szövetsége az adókiivetések megkezdése előtt terjedelmes memorandumban kér méltányos eljárást a pénzügyminiszteriumtól

A temesvári Kereskedelmi Testület közgyűlésén is az adórezsímet sérelmezték — A horribilis taksák nemcsak az üzleti jövedelmet, de a tőkét is felemészítik — Sür-gős kormányintézkedéseket várnak

A Temesvári Kereskedők Egyesülete 1929. február 3-án tartotta meg 45-ik évi közgyűlését a Lloyd-palotában lévő egyesületi helyiségben. A közgyűlésen Kun Richard elnököt, a temesvári kereskedelmi és iparkamara részéről Oprea János kamarai elnök és Lendvay Jenő kamarai főtitkár, az utazó kereskedők egyesülete részéről pedig Grünberger Lajos elnök, mint vendégek, továbbá 99 rendes tag jelent meg.

Kun Richard elnöki megnyitójában köszönetet mondott Oprea kamarai elnöknek, továbbá Madgearu kereskedelmi miniszternek és Ene Ernő dr. kereskedelmi államtitkárnak, a kereskedelem érdekében tett lépéseikért, majd javasolta, hogy a közgyűlés küldjön köszönő táviratot a kormány két tagjának.

A házaló kereskedelem és a tisztességtelen verseny ellen

Kun Richard elnök bejelenti, hogy nem ad programot, mert hiszen

a kereskedelmi élet a külföldi tőke bejövételét, a stabilizációt és a szomszéd államokkal fennálló kereskedelmi szerződés megújítását várja,

ami egymagában megjelöli a kereskedelmi testület jövőbeni útját. A megnyitóra Oprea János kamarai elnök válaszolt, aki rámutatott arra, hogy a temesvári kamara mindenkor résztvevett azokban a harcokban, amelyeket a kereskedők egzisztenciális érdekeik megvédéséért folytattak. Így többek között

a spekulációs törvény teljes eltörlése mellett foglalt állást, erélyes rendszabályokat fogantatott a házaló kereskedelem és a tisztességtelen verseny letörlésére

és a vámokkal kapcsolatos kérdésekben is szakadatlanul küzdött a kereskedők érdekeiért. Kérlemelte a kamara a városi adók legmagasabb összegéről szóló törvény hatálytalanságát és a városi terhek igazságosabb elosztását minden kereskedőosztály hozzájárulása mellett. Rámutatott arra, hogy

a kamara küzd a kereskedelmi hitel megszervezése érdekében, amelyet az ipari hitel mintájára olcsó állami pénzen, illetve belföldi erőforrások igénybevételével tartarhatunk.

Ezután az elnök méltatta a kereskedők testületének erdélyi aktivitását.

Tarthatatlan a mostani adórendszer

Endre Károly titkár fölolvassa a választmány jelentését, amely a városi és állami adók ellen folytatott hatékony küzdelem érdekében fázisait tartalmazza.

Felsorakoztatja a jelentés mindazokat a sérelmeket, amelyek a tartóhatatlan adórezsím folytán érték a kereskedőket és megnevezi a harc által elért könnyítéseket.

Ezután számos hozzászólás keretében az egyesület belső életének ügyeit vitatták meg, majd a jelölt bizottság javaslatára megválasztották az új vezetőséget és a vá-

Memorandum az adósérelmek orvoslásáért

— Nagyváradai szerkesztőségünkől —

Az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Szövetsége, az adókiivetések megindítása előtt rendkívül fontos beadványt intézett a pénzügyminiszteriumhoz. A beadvány, amelyet dr. Fried János főtitkár szerkesztett, a következőképp hangzik:

Miniszter Ur! Most, amikor pár nap múlva a kereskedelmi osztály adózása kezdetét veszi, indokolt-nak tartjuk, hogy e kérdésben Miniszter Ur elé terjesszük a következőket:

Miniszter Ur! A hivatalos adatokból megállapíthatja azt, hogy a kereskedőkre kivetett adó eddig évről-évre emelkedett. Ezzel szemben mindnyájan érezzük, hogy immár

harmadik éve az egész gazdasági életet egy napról-napra mindjobban növekvő gazdasági krízis sújtja.

és így nyilvánvaló, hogy a kereskedelem jövedelme nemhogy évről-évre emelkedett volna, hanem állandóan csökkent. A közterhek folytonos emelkedése következtében az ország kereskedelmének eme tulajdonsága már

nem is a jövedelmet terheli, hanem a kereskedelmi üzleti tőkét emészti fel.

Azokban a nagyszámú eső- és fizetésképtelenségi esetekben, amelyek a legpregnansabb kifejezői a kereskedelem válságos helyzetének, kétségtelen biztonsággal meg lehet állapítani, hogy a közterhek és ezek között elsősorban

a tulajdonság képezi az egyik főokát a gazdasági válság súlyosságának.

Eme tulajdonság további folytatásának az lesz az elkerülhetetlen következménye, hogy a közterhek felemészítik a nemzetvagyonnak azt a részét, amely a kereskedelem forgatókéjét képezi és a kereskedelem nem lesz akciószerű, éppen abban az időben, amikor az ország egy új gazdasági orientáció előtt

lasztmány tagjait. Az elnök továbbra is Kun Richard maradt, aki záróbeszédében összetartásra buzdította a kereskedőket és ígérte, hogy a temesvári Kereskedők Egyesülete továbbra is azon a magaslaton fog állni, amely az összkereskedelem érdekeit hivatott megvédelmezni.

áll, amelyben a kereskedelemnek legfontosabb szerepet kellene betöltenie. Ezen következmény elkerülése céljából

meg kell szüntetni az eddigi tulajdonságot,

ami az eddig említettek kivül annál is inkább indokoltabb, mert a bélyegtörvény most történt módosítása amúgy is igen jelentős köztehertöbbletet jelent az ország gazdasági életére.

Be kell tartani a törvény intézkedéseit

A tulajdonság megszüntetése érdekében a következőkre kérjük Miniszter Urat: Elsősorban is sziveskedjék utasítást adni a pénzügyigazgatóságoknak arra, hogy

az adókiivető bizottságok megalkotásánál tartsák be az adótörvény 76. §-ának rendelkezéseit, különösen abban a tekintetben, hogy a bizottsági tagok tényleg válasszák meg az elnököt.

Az eddigi tapasztalat szerint a bizottságokban, — talán kivétel nélkül, — a kincstár képviselője elnököl, ez a tény pedig érthető okból szoros okozati összefüggésben van a tulajdonsággal.

Kérjük, sziveskedjék a kiadandó utasításban hangsúlyozni, hogy az adókiivető bizottságok tartsák be a törvény 30 §-ának utolsó bekezdését, amely szerint

az adóalap mindig az előző év üzleti eredménye szerint állapítandó meg.

E kérésünket azon tapasztalatunk indokolja, hogy a kincstár képviselője a folyó évi adó megállapításának céljából alapul a múlt évben megállapított adót veszi, jóllehet ez világos ellentétben áll a törvény rendelkezésével.

Sziveskedjék Miniszter Ur utasítást adni arra, hogy a kincstár képviselője ne törekedjék arra, hogy

amelyeknek a jövedelméből való levonását a törvény megengedi.

Különösen figyelmébe ajánljuk Miniszter urnak a kiskereskedők megadóztatásának kérdését. A végrehajtási utasítás azt az intenciót fejezi ki, hogy

a kiskereskedők adóalapja az alkalmazottak jövedelmének megfelelő összegben állapítassék meg.

Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy ezen kiesegységtencsi adóalapját évről-évre emelik és pedig olyan összegre, amely sokkal magasabb, mint amennyit a törvény megenged.

az adólapot erőszakosan azzal igyekezzék emelni, hogy megtagadja azon üzleti kiadások elismerését,

A memorandum konklúziói

Sziveskedjék utasítást adni arra, hogy

az adókiivető bizottságok az adókiivetést foglalkozási kategóriák szerint végezzék.

Tapasztalatunk szerint ezen módszerrel az adókiivetés méltányosabb lesz, annak folytán, hogy a kategóriákon belül egyes adóalanyok között az összehasonlítás világosabb és így a valóságot jobban meg is közelíti.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy

a kincstári képviselők az összes kereskedelmi kategóriák-nál a jövedelmezőséget egyformán javasolják

megállapítani. Köztudomású, hogy vannak üzletágak, amelyeknél a bruttó haszon 1—2—3 százalék, mint például a fűszer, termény, liszt, vas stb. áruknál. Ezért kérjük miniszter uruat, sziveskedjék olyformán tasítani a pénzügyi hatóságokat, hogy

az adókiivető bizottságok az illető szakma jövedelmezőségének megállapítása alkalmából szakértők véleményét is meghallgassa.

Kérjük Miniszter Urat, hogy a kivető bizottságokat arra utasítani sziveskedjék, hogy az adótörvény rendelkezéseiről, de különösen a komplementár adóról világosítsák föl az adózókat. Igen sok esetben tapasztaltuk, hogy az adótörvény nem ismerése folytán

komplementár adóval szíjanak olyanokat is, akiket ilyen címen nem lehetett volna megadóztatni.

Végül pedig kérjük a méltányosság és a jobb belátás inaurálásáért az adókiivetéseknél, mert csak ez jelenthet enyhülést a nehezen elviselhető adórezsímben.

Igy hangzik a kereskedelmi szövetségek vezetőségének memorandumja, amely minden részlete indokolt, helytálló és meghallgatásra méltó.

Bécsi szerkesztőségünk címe:

Benczel Béla
Wien, IV. kerület,
Schönburg Strasse 36.
I. emelet.

DIANA

sósbor-szesz, vezérképviselőt
„GEA“ KRAYER. Fő-
lerakat Balkán Impex,
T I M I Ş O A R A.

Comercianții din Ardeal și Banat cer reducerea sarcinilor comerciale

Adunarea Uniunii Comercianților din Timișoara. — Acțiunea Camerei de Industrie și Comerț din Timișoara pentru prosperarea comerțului

Memoriul Asociației Uniunilor Comercianților din Ardeal și Banat

Uniunea Comercianților din Timișoara, și-a ținut adunarea generală ordinară în 3 Februarie a. c. în localul său din palatul »Lloyd«. Această a 45-a adunare a fost prezidată de către dl. Richard Kun. La adunare a participat între alții, din partea Camerei de Industrie și Comerț din Timișoara dl. Ion Oprea, președinte și dl. Eugen Lendvai secretar general, iar din partea Uniunii Comercianților Voiajori dl. Ludovic Grünberger, președinte, ca oaspeți și 99 membri.

Dl. Richard Kun, deschizând adunarea, mulțumește dlui președinte Oprea dela Camera de Industrie și Comerț din Timișoara, apoi dlui ministru de comerț Madgeeru și dlui secretar general dr. Ernst Ene dela Ministerul de Industrie și Comerț, pentru

munca depusă în interesul comerțului

Dl. Richard Kun, în continuare a declarat, că deocamdată nu poate să schițeze nici un fel de program, deoarece în prezent

întreaga viața comercială este teaptă invazia capitalului strein în țară, stabilizarea și încheierea convențiilor comerciale, cari toate au menirea să precizeze viitoarea cale a Uniunii Comerciale

Dl. Ion Oprea, răspunzând, a declarat că și Camera de Comerț din Timișoara a luat parte întotdeauna la toate luptele, cari s'au pornit pentru apărarea intereselor existențiale ale comercianților. Astfel, între altele, a solicitat și anularea legii speculei, inițiind

dispoziții drastice contra comerțului ambulant, concurenței neleale și chestiilor în legătură cu problemele vamale.

Tot Camera de Comerț din Timișoara a solicitat și anularea legilor, prin cari se solicitau impozite de stat și comunale exagerate, cerând să se reparațeze mai real aceste impozite, insistând totodată și pentru

creierea unei instituții de credit comercial după modelul Creditului Industrial.

Dsa a încheiat apreciind activitatea de până acuma a Uniunii.

Dl. secretar general Carol Endre, citind raportul comitetului, a arătat rezultatele luptelor pornite pentru reducerea impozitelor către Stat și comunale, arătând doleanțele comercianților.

După mai multe discuții, procedându-se la alegerea noului comitet, dl. Kun a fost reales președinte.

Comercianții din Ardeal și Banat cer reducerea și repartizarea egală a impozitelor

În legătură cu aceste mai

amintim, că Asociația Organizațiilor Comerciale din Ardeal și Banat, după cum ne informază redacția din Oradea-Mare, a adresat un important memoriu către Ministerul de Finanțe, în vederea nouilor impuneri.

Memoriul comercianților

În memoriul redactat de către dl. dr. Ion Fried, secretar general al Asociației, evidentându-se că

impozitele s'au urcat mereu în fiecare an

în criza, care continuă să persiste, veniturile comercianților se reduceau și deci era logic, ca și impozitele să se reducă în această proporție, făcându-se

impuneri reale și juste, ca să se poată suporta fără sdruncinări aceste sarcini.

În consecință, din numeroasele acorduri forțate și falimente se poate constata, că

impozitele exagerate întrec nu numai posibilitățile de câștig, ci mistuiesc chiar și dia capitalurile,

ce au menirea să contribuie la prosperarea întreprinderilor. În aceste împrejurări comerțul nu

mai poate prospera și nu poate să-și îndeplinească importantul rol, la care este predestinat în special în vederea noii orientări.

Respectarea legel impozitelor

În definitiv se cere cu insistență, ca Ministerul de Finanțe să dea dispoziții comisiilor de impunere, ca să respecte paragraful 76 din legea impozitelor la constituirea comisiilor, cari să fie obligate ca să aibă în vedere aliniatul ultim al paragrafului 30 din această lege, care menționează, că

baza impunerilor întotdeauna o constituie rezultatul comercial al anului precedent.

Între altele, se recomandă în special impunerea reală a micilor comercianți, pentru a nu se distruge micile existențe și deci numeroși contribuabili, fiindcă până acuma impunerea se făcea aproape la fel de exagerate și egal pentru prăvăliile mici, ca și pentru magazinele mari.

În fine se mai cere, ca să se aibă în vedere la impuneri și rentabilitatea fiecărei branșe, ascultându-se părerile specialiștilor indicați a cunoaște situația branșei lor.

Kedvező eredményekkel zárta évvégi mérlegét a Temesvári Első Takarékpénztár Részvénytársaság

Erős fellendülés a váltó- és folyószámlahitelüzletben
A nyílt tartalékok 7,750.000 lejes gyarapítása, 5 lejjel magasabb osztalék mint a múlt évben

A Temesvári Első Takarékpénztár, a Bánság e legrégebb intézetének igazgatósága folyó hó 1-én megtartott ülésében megállapította az 1928. év mérlegét.

Az általános nehéz gazdasági

viszonyok és a megrosszabodott kereseti és nyereséglehetőségek ellenére az intézet minden üzletágában erős emelkedést mutat,

a kedvező üzleti eredmény a megnagyobbodott nyere-

Primăria Municipiului Cluj.

No: 675—1929. cons.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștiință generală, că la data de 21 Februarie 1929 ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate pentru furnizarea a 580 buc. contoare electrice și 580 buc. tablouri de record necesare Uzinelor Electrice ale Municipiului Cluj.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile Art. 72—83 din legea contabilității Publice la data de mai sus înaintea Delegației Permanente în sala de ședință.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Dir. Uzinelor Electrice Secția Tehnică str. Ilie Măcelar No: 24.

Cluj, din ședința Deleg. Perm. a Municipiului ținută la 22 Jan., 1929.

Primar:
Dr. T. Mihali.

Secretar:
Moga.

ségből és felemelt osztalékokban nyer számszerű kifejezést.

A betétek az elmúlt üzleti évben 304 millióról 342 millióra emelkedtek.

A váltóadósok 184 millióról 250 millióra, míg a folyószámlaadósok 169 millióról 194 millióra növekedtek.

A bruttónyereség 2,100.000 lejjel haladja meg az előző évi nyereséget és 28,300.000 lejt tesz ki, szemben az 1927. évi 26,200.000 lejjel.

A tiszta nyereség a múlt évi 6 millió 374.784'96 lejről 6 millió 789.092.86 lejre emelkedett, de tekintettel arra, hogy az intézet a mérleg felállítása előtt a kétes követelések fedezésére szolgáló tartalékalapot 6,500.000 lejjel gyarapította, ami által ezen alap 7,000.000 lejről 13 millió 500.000 lejre emelkedett, az 1928. évi tiszta nyereség valójában 13,289.092'89 lejt tesz ki.

A Takarékpénztár igazgatósága a március 3-án megtartandó közgyűlésnek

a múlt évi 80 lej osztalék helyett 85 lej osztalék kifejezését és a rendes tartalék-alapnak 1,250 000 lejjel leendő gyarapítását fogja indítványozni.

A kétes követelések tartalék-alapjának 6,500.000 lejjel és a rendes tartalék-alapnak 1,250.000 lejjel leendő növelése által az intézet tartalékai 23,902.500 lejre és saját tőkéje 73,902.500 lejre fognak emelkedni.

A fenti összehasonlító számadatokból kétségtelen, hogy az intézet régi helyét visszaszerezte és módot talált, hogy biztos és egészséges alapon beilleszkedjék a közgazdasági élet vérkeringésébe.

A kormány sürgősen visszavásárolja a magántulajdonban lévő vasutvonalakat

A kormány elhatározta, hogy a magántulajdonban lévő összes vasutvonalakat megvásárolja, illetőleg a megvásárlás folyamatát meggyorsítja. Ebből a célból egy bizottságot küldtek ki, azzal az instrukcióval, hogy az összes eddig még vissza nem vásárolt vonalakra hat hónapon belül részletes átvételi javaslatot dolgozzon ki, hogy a kormány a megvásárlásokat per-fektuálhassa.

Az eddig magánosok kezében lévő vasutak 4390 kilométert tettek ki, amelyből az állam már eddig 3209 kilométer hosszúságú vasutvonalat vásárolt vissza. A most folyó szamosvölgyi vasutvonalak visszavásárlása után már csak a Lemberg—Csernovitz—Jasi vasutvonal maradt még magántulajdonban.

Redacția ziarului »Ardealul Economic« în VIENA:
Bela Benczel, Wien, IV.
Schönburg Strasse No. 36,
etajul I.

Adunări generale

10 Februarie.

Banca Economică S. p. A. Deva, la orele 11 a. m. în localul institutului, adunarea generală ordinară a XXI-a. „Bocșana” Institut de Economii și Credit S. p. A. Bocșa-Montana, la orele 11 a. m. în localul propriu, adunarea generală ordinară a XXXIII-a.

Banca Circumscripției, Nădlac S. p. A. la orele 11 a. m. în localul propriu, adunarea generală ordinară a XXXVI-a.

Casa de Păstrare S. A. Merfidorf, la orele 1 p. m. în localul propriu adunarea generală a XXXIV-a.

Institutul Comercial de Credit S. A. Cluj, la orele 11 a. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a XXIV-a.

Casa de economie S. A. Ditrău, la orele 3 p. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a XXXVIII-a.

Prima Casă de Păstrare din Freidorf S. A. Freidorf, la

orele 3 p. m. în localul școlii rom. cat. din Freidorf.

Prima Casă de Păstrare S. p. A. Bruckenau, la orele 2 p. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a XXXI-a.

Reuniunea de Credit și Păstrare S. p. A. Giarmata, la orele 2 p. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a XLV-a.

Industria de Lut și Piatră S. A. Cluj, la orele 12, în localul propriu.

12 Februarie.

Soc. pe Acțiuni pentru Industria Lemnului și Comerț de Mărfuri în lichidare Târgu-Mureș, la orele 11 a. m. adunare generală extraordinară la sediul institutului de Credit Fonciar din Sibiu.

14 Februarie.

„Vatra” Institut de Credit S. p. A. Cluj, la orele 10 a. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a XXII-a.

17 Februarie.

Casa de Credit a Agricultorilor din Județul Brașov S. A. Brașov, la orele 10 a. m. în localul băncii.

Prima Casă de Păstrare S.

p. A. Beșenova Nouă, la orele 2 p. m. în localul școlii, adunarea generală ordinară a XVIII-a.

Banca Agricolă S. A. Cluj, în localul institutului.

Fabrica de mobile și Industria Lemnului din Bănat S. A. Timișoara, la orele 10 a. m. în localul societății.

Banca de Păstrare și Credit S. p. A. Cohalm, la orele 2½ p. m. în localul Uniunii Germane din Cohalm.

18 Februarie.

Târnavă S. A. pentru Comerțul de Băuturi Spirtoase, Diciosânmartin, la orele 4 p. m. în localul Băncii Comerciale și Industriale din Valea Târnavă-Mică S. A. din Diciosânmartin.

23 Februarie.

„Armonia” Casa de Economii S. A. Cincul-Mare la orele 4 p. m. în localul băncii, adunarea generală a XXV-a.

28 Februarie.

Banca Comercianților S. A. Timișoara, la orele 10 a. m. în localul băncii, adunarea generală a I-a.

Prima Casă de Păstrare din Neudorf S. p. A. la orele 2

p. m. în localul domnului Ștefan Krastel adunarea generală a XXI-a.

8 Martie.

Banca Civilă din Beius, la orele 5 p. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a IV-a.

Vürer Arnold lett a Banca Comercială Italiană S. A. kolozsvári fiókjának aligazgatója.

A Banca Comercială Italiană S. A. legutóbb tartott igazgatószági ülésén Vürer Arnoldot nevezték ki a kolozsvári fióköntézet aligazgatójává, Renato Parist pedig a nagyszabeni fiókhöz nevezték ki cégjegyzőnek. Vürer Arnold régi és szakképzett pénzügyi ember, akinek kinevezésével a kolozsvári fióköntézet sokat nyert. Az új aligazgató már el is foglalta állását.

Citiți „Lemnul”

Cassa de Păstrare a județului Arad — Aradmegeyi Takarékpénztár

Meghívó

Az Aradmegeyi Takarékpénztár t. részvényeseit az 1929. évi február hó 9-én d, u, 5 órakor az intézet helyiségében (Bul. Reg Maria 22—24) megartandó

LVIII. évi rendes közgyűlésére

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1928. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozat a tiszta nyereség felosztása, valamint a felmentvények megadása felett.
2. A választmány 9 tagjának két évre való megválasztása
3. A részvényesek netáni indítványai.

A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket f. évi február hó 7-ének déli 12 órájáig az intézet főpénztáránál nyugtáellen lefektetve helyezni s. veskedjenek.

Arad, 1929. január 25.

Az igazgatóság.

Vagyon

Mérlegszámla 1928. december 31-én.

Teher

Pénzkészlet és idegen pénznemek	11,773.338	Részvénytőke	13,500.000
Követelések pénztintézelektől	11,187.793	Rendes tartalékalap	8,251.377
Váltók	110,468.858	Árfolyamkülönbözelti tartalékalap	791.897
Záloglevélkölcsönök	227.771	Ingatlanértékcsökkenési tartalékalap	50.000
Adósok folyószámlában	64,930.184	Tisztviselői nyugdíjalap	2,194.336
Értékpapirkészlet	4,476.243	Betétek betéti könyvecskékre, folyó és csekkszámán	158,520.708
Záloglevélkészlet	5.250	Visszleszámitolás a Banca Națională	2,353.413
Záloglevélbiztosítéki alap	20.000	hitelezők	6,968.772
Ingatlanok Aradon, Battonyán, és Eleken	3,000.00	Átmeneti hitelezők	3,923.207
Beszédési értékek	12,955.052	Forgalomban levő 4½%-os záloglevelek	200.000
Adósok szavatosságok alapján	27,193.915	Forgalomban levő kisorsolt 4½%-os záloglevelek	441.600
		Fel nem vett osztalék- és záloglevél-szelvények	185.170
		Beszédésre átvett értékek	12,955.052
		Szavatosságok	27,193.915
		Átmeneti tételek, kamatok, jutalékok és házbérek	3,703.411
		Nyereség:	
		át hozat a múlt évről	40.000
		1928 évi tiszta nyereség	4,335.556
	246,418,414		4,735.556
			246,418.414

Arad, 1928. december 31.

Tauszk Jenő s. k.
ügyvezető-igazgató.

A könyvelésért:
Grausz s. k.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Jellinek József s. k.
elnök.

Dr. Befes Jenő, s. k.

Fodor Gyula, s. k.
vezérigazgató.

Mairovitz Márton, s. k.

Dr. Szalai Vilmos, s. k.

Wadowsky Gusztáv, s. k.

Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Angel István, s. k.

Dr. Bogdánffy Béla, s. k.

Szabó Miklós, s. k.

Fuchs Ignác, s. k.
elnök.

Tenner József, s. k.

CRITICĂ BILANŢURILOR

Bilanţurile bancare cu toată criza, care a persistat pe anul 1928 evidenţiază un progres satisfăcător**Capitalurile de economii s'au sporit considerabil — Situaţia pieţei financiare în preajma stabilizării**

Casa de Păstrare a judeţului Arad S. A. una dintre cele mai mari bănci din Ardeal şi Banat, şi-a avut adunarea generală în 9 Februarie a. c. la orele 5 p. m. în palatul propriu. În această adunare s'a aprobat şi bilanţul pe anul 1928, în care se evidenţiază un profit de 4,735.556 lei cu un capital de 13,500.000 lei şi rezerve de 11,737.610 lei, înregistrând o rentabilitate de 18½% faţă de cea din anul precedent, care se cifra numai la 18%.

Bilanţul în genere se aseamănă cu cele din anii precedenţi, evidenţând desvoltarea sigură a institutului.

Politica institutului de altfel se orientează după mobilitatea, care se manifestează şi prin sumele disponibile şi cele în numerar de 23 milioane.

La portofoliul cambiilor se evidenţiază 110,468.868 lei (o urcare de 19 milioane), la conturi curente 64,930.184 lei (o urcare de 14 milioane), cari au fost acoperite cu capitalul său propriu şi cu reescomptul primit dela Banca Naţională. La depuneri se evidenţiază 158,520.708, la portofoliul creditorilor 6 milioane 968.772, la portofoliul creditorilor tranzitorii 3 milioane 923.207 lei. Efecte se evidenţiază în valoare de 4 milioane 476.243, imobile în valoare de 3,000.000 lei. La active în total se evidenţiază 246,418.414 lei, iar la venitul brut 11,219.973 lei. Dividenda s'a stabilit în 80 lei, căutându-se, ca să se intensifice fondurile de rezerve şi pensii. Rezultatul favorabil se datoreşte activităţii pricepute şi rodnice a dlui director general Fodor Iuliu.

Banca Comercială din Timişoara

în bilanţul pe anul 1928, evidenţiază un profit net 23 milioane 935.272'98 lei cu un capital societar de 62.500.000 şi rezerve de 97.000.000 lei.

Banca dă o dovadă de o rentabilitate foarte prielnică şi totodată de o conducere pricepută, care nu neglijează nici instituţiile sociale şi de binefacere. Astfel în bilanţ evidenţiază un fond de ajutor numit după directorul general al băncii, Fondul jubliar funcionăresc „Sigmund Szana”, cu 1,000.000 lei, iar la fondul de pensii al funcionarilor 4,093.000 lei.

La depuneri se evidenţiază 507,390.029'50 lei. La portofoliul creditorilor se evidenţiază 185 milioane 319.398'25 lei, iar la portofoliul cambiilor 319 milioane 331.239'80 lei.

Banca Comercială din Timişoara, de altfel este una dintre cele mai marcante bănci din România, având în frunte pe dl Szigismund Szana, consul englez, iar în consiliul de ad-

ministrăţie notabilităţi, ca dnii Mocioni, Blank, Soepkez, Tabakovici, Petrovici, Ing. Vidrighiu, Coste etc.*

Banca Oaşia S. A.

Sibiu în bilanţul încheiat pe anul 1928 arată un profit net de 2,404.191 lei după un capital social de 20 milioane lei şi rezerve de 1,575.479 lei.

Institutul Comercial de Credit S. A.

din Cluj în bilanţul din anul trecut arată un profit net de 2,773.537 lei după un capital social de zece milioane şi rezerve de 1,300.000 lei, Depunerile băncii până la 31 Decembrie 1928 au fost de 42 milioane 777.543 lei.

Banca Bănăţeană de Credit S. A.

Timişoara şi-a încheiat bilanţul

cu un profit net de 1,082.460 lei după un capital social de 5,000.000 şi rezerve de un milion 850.000 lei.

„Vatra” Institut de Credit şi Economii S. A.

din Cluj şi-a încheiat bilanţul pe anul 1928 cu un profit net de 247.160 lei pe lângă un capital social de 3 milioane lei şi rezerve de 1,158.346 lei.

Banca Agricolă S. A.

Cluj cu capital social de 2 milioane 500.000 lei şi rezerve de 223.096 lei şi-a încheiat bilanţul pe anul trecut cu un profit net de 480.221 lei.

Casa de Economii din Ditrău S. A.

va ţine adunare generală la 10 Februarie, când direcţiunea va propune sporirea capitalului social. Bilanţul anului trecut a

fost încheiat cu un profit net de 308.236 lei după un capital social de 1 milion şi rezerve de 713.904 lei.

* Casa de Credit a Agricultorilor din jud. Braşov cu sediul la Braşov, având capital social de 3,500.000 lei şi rezerve de 151.607 lei şi-a încheiat bilanţul cu un profit net de 717.231 lei.

Prima Casa de Păstrare S. p. A.

cu capital social de 2 milioane lei din care un milion plăteşte dividend pe anul 1929 şi rezerve de 99.000 lei şi-a încheiat bilanţul pe anul 1928 cu un profit net de 266.446 lei.

Casa Economică Cercuală de Păstrare S. p. A.

din Rovine cu capital social de un milion lei şi rezerve de 890.530 şi-a încheiat bilanţul cu un profit net de 620.842.

Banca Poporală din Besenova Nouă S. A.

având un capital social de 600 mii lei, şi rezerve de 639 mii 734 lei şi-a încheiat bilanţul pe anul 1928 cu un profit net de 294.107 lei.

Banca Popora'a S. A. de Credit şi Comerţ Dej

cu capital social de 6 milioane lei şi rezerve de 1,400.000 lei şi-a încheiat bilanţul cu un profit net de 1,100.329 lei. Banca a avut în anul trecut un reescompt la Banca Naţională de 2,272.700 lei.

* Banca Economică S. A. Deva în bilanţul încheiat pe anul 1928 arată un profit net de 1,417.316 lei. Pentru fondul creanţelor dubioase s'a trecut suma de 410.000 lei.

Banca Industrială şi Comercială S. A. din Haşeg

şi-a încheiat bilanţul pe anul trecut cu un profit net de 765.541 lei după un capital social de 3,000.400 şi rezerve de 1,346.150 lei. Depunerile pe anul trecut s'au cifrat la 31 Decembrie la 16,439.890 lei.

„Bocşana” Institut de Credit Economii S. A. din Bocşa Montana

şi-a încheiat bilanţul pe anul 1928 cu un beneficiu net de 814,808 lei după un capital social de 1,500.000 lei şi rezerve de 1,621.566 lei.

„Armonia” Casa de Economii S. A. din Cincu Mare

a realizat în anul trecut un beneficiu net de 250.760 lei, după un capital social de 1,000.000 şi rezerve de 522.520 lei.

„Olteana” Casa de Economii S. A. Viştea

de Jos şi-a încheiat bilanţul pe anul trecut cu un beneficiu net de 250.186 lei după un capital social de 1 milion şi rezerve de 563.700 lei.

* Banca Economică S. A. Dej în bilanţul încheiat pe anul 1928 după un capital social de 1 milion lei, şi rezerve de 14.544 lei arată un beneficiu net de 7.361 lei. Depunerile la 31 Decembrie 1928 au fost de 164.535 lei.

UZINELE DE FIER ŞI DOMENIILE**DIN REŞITA S.A.****CAPITAL SOCIAL LEI 750,000.000****Bucureşti III, Strada Vasile Alexandri, 4.**

Telefon: 219/40, 219/47, 219/48, 219/49

Adresa telegrafică: „Reşiţanina”

Fier de comerţ, Grinzi I şi U, Fier fasonat, Table groase şi mijlocii, Şini şi material mărunţ pentru ecartament normal şi îngust**SCHIMBĂTORI, MACAZURI, INCRUCIŞARI, PODOURI ŞI ALTE CONSTRUCŢII DE FIER, PLĂCI TURNANTE, VAGONETE, PIESE DE VAGOANE. Osii, Bandaje, Roţi din oţel turnat. Perechi de roţi complete.****LOCOMOTIVE****PENTRU ECARTAMENT NORMAL ŞI ÎNGUST MATERIALE TURNATE DIN OŢEL ŞI FONTĂ. PIESE FORJATE.****BULOANE, ŞURUBURI, NITURI ETC., ETC.****ELECTRO-MOTOARE, DINAMURI, GENERATOARE****Transformatoare, instalaţiuni complete de centrale electrice, industriale şi comunale, electrificări de oraşe, Echipament electric pentru industria petroliferă.****ATELIER DE CONSTRUCŢIUNE PENTRU APARATE ŞI UNELTE DE SONDAJ****ARMAMENT ŞI MUNIŢIUNI****PLUGURI ŞI ALTE UNELTE AGRICOLE****Nicovale, Lopeşi, Sape, etc.****Mine, Fabrici şi Domenii la: REŞITA, ANINA, BOCŞA, ORAVIŢA, etc.**

Pentru fier laminat şi maşini agricole Reprezentanta

„SOCOMET”**Societate Comercială Metalurgică, S. A.****Bucureşti, Calea Victoriei, 51****Tel. 50/61 Adresa Telegrafică: „SOCOMETAL” Tel. 47/24**

A gazdasági krízis ellenére is kielégítő eredményeket mutattak a pénzintézetek 1928. évi mérlegei

Megnövekedett a takarékosági tőke — A pénzpiac helyzete a lejtábilizáció előtt

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. Temesvár

mérlege a legnagyobb figyelmet érdemli, mivel a két évi súlyos gazdasági válság után ez a mérleg úgy a Bánság, mint Erdély, nem különben az egész ország gazdasági életében nagy jelentőséggel bír.

Ha az intézet minden gazdasági nehézség dacára kiváló pozícióját meg tudta őrizni és mérlegadatai egy egészséges szervezet képét mutatja, úgy ez a körülmény és a mindenkor viszonyokkal számoló üzletvezetés érdemének tudható be. Az intézet fennállása óta 23-ik mérlegét terjeszti elő és a kezelésben álló vagyon a lefolyt évben is szaporodott. Az óvadékok és az inkasszót érintő tételek kikapcsolásával az intézet kezelésében álló vagyon a következőképpen alakult:

1925-ben . . .	493,861.077 lej
1926-ban . . .	546,036.376 lej
1927-ben . . .	735,994.510 lej
1928-ban . . .	942,761.597 lej

A betétek kitesznek 507 millió lejt a múlt évi 492 millió lejjel szemben. Az intézeti palota változatlanul 12 millió lejjel áll a könyvekben, míg úgy a központ, valamint 11 fiókjának berendezése teljesen le van írva.

A lefolyt üzletév tiszta nyeresége kitesz 23,925.272 lejt a múlt évi 23,577.526 lejjel szemben: ehhez jön a 2,973.187 lejt kitevő nyereségelvitel, úgy, hogy a közgyűlés rendelkezésére 26,908.460 lej nyereség áll. Ezen nyereséget az intézet még az 50 millió lejes alaptőke után érte el, mivel a múlt évi szeptember hónapban kibocsátott 50.00 részvény csak 1929 január 1-től kezdve részesedik az üzletév eredményében és a befizetések 1928. évre 10 százalékkal kamatoztattak.

A lefolyt üzletévben keresztülvett alaptőkeemelés és az idej dotálás által az intézet kimutatott tartalékjai 110 millió lejre emelkednek, míg a részvénytőke 62 és félmillió lejt tesz ki.

A március 16-ára egybehívandó rendes évi közgyűlésnek az igazgatóság

részvényenként 90 lej osztalékna,

levonva az osztalékadó kifizetését fogja javasolni.

Aradmegyei Takarékpénztár Rt. Arad

Erdély és Bánság egyik legnagyobb pénzintézete az Aradmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság február 9-én d. u. 5 órakor tartotta 58. évi rendes közgyűlését az intézet székházának helyiségében. A közgyűlésen aprobálták a pénzintézet 1928. évi mérlegét, amely az Aradmegyei Takarékpénztár hatalmas fejlődését igazolja. 13,500.000 részvénytőke és 11,737.610 tartalékok mellett 4,735.556 lej tiszta nyereséggel zárta, ami a tőkék 18½%-os jövedelmezőségének felel meg, az előző évi 18%-os jövedelmezőséggel szemben. A mérleg általánosságban az előző évek jó mérlegeivel azonos, kidomborodik benne az intézet biztos tempójú fejlődése. A bank pénzügyi politikáját mindig a mobilitás irányította, amit igazol a 23 milliós készpénzkészlet és a diszponibilis tőkék összege.

A kihelyezések jelentékenyen emelkedtek: váltóknál 110,468.868 (19 milliós emelkedés), folyószámlán 64,930.184 (14 milliós növekedés) és a kihelyezéseknek 33 milliós emelkedését a saját tőkék szaporodása, a betétállomány 13 milliós emelkedése és a Banca Nationalától a múlt év folyamán nyert 2,353.413 lej visszleszámitási hitel fedezte. Betétállomány

158,520.708, hitelezők 6,968.772, átmeneti hitelezők 3 millió 923.207 lejt tesznek ki. Az értékpapírok 4,476.243, ingatlanok 3 millió lej értékben szerepelnek a mérlegben. Az aktívák mérleg szerinti összege 246,418.414, bruttó nyeresége 11,219.973.

A kimutatott üzleteredmény mintegy 300 ezer lejjel mulja felül az előző évit. Az igazgatóság a f. évi február hó 9-ére egybehívott rendes évi közgyűlésnek — úgy mint az előző évben — netto 80 lej osztalék kifizetését fogja javasolni a tartalék- és nyugdíjalapnak fokozottabb gyarapítása mellett. Az intézet kedvező üzleteredménye Fodor Gyula vezérigazgató szakavatott vezetését dicséri.

A dévai Közgazdasági Bank Rt.

3 millió részvénytőke és 1,710.000 tartalékok mellett 1,007.316.99 tiszta nyereséggel zárta 1928. évi mérlegét. Az eredmény a tőkék 23½%-os jövedelmezőséggel felel meg, amit jelentékenyen növel a bruttó nyereségből a kétes követelések tartalékára fordított 410.000 lej. A mérleg az intézet biztos tempójú fejlődését tükrözi vissza. Közel 30%-kal emelkedtek a kihelyezett tőkék és ennek megfelelően a betétállomány 19 millióról 24½ millióra. Még jelentősebb az emelkedés az intézet bruttó nyereségénél, amennyiben az előző évi 6.3 milliós összeg a múlt évben 7,766.320.48 lejre emelkedett. A váltótárca 30,211.154.14, folyószámlai adósok 11,623.708.63, betétállomány 24,685.304.80, folyószámlabetétek 4 millió 062.536.48, reeszkompt 8 millió 723.638 lejt tesznek ki. Az aktívák mérleg szerinti összege 44 millió 351.786.77 lej. Az intézet netto 22%-os osztaléket fizet, 2%-kal emelte az előző évi dividendát. A bank kedvező

üzleteredménye Blum vezérigazgató szakavatott vezetését igazolja.

Banca Poporală S. A. de Credit, Industrie și Comerț în Dej

1928. évi mérlegét 6 millió részvénytőke és 1,400.00 tartalékok mellett 1,100.329.99 lej tiszta nyereséggel zárta (15%-os jövedelmezőség). A bank a múltévben emelte részvénytőkét 4 millióról 6 millió lejre és miután az eredmény az előző évvel majdnem azonos, a múlt évi üzleteredményből a rentabilitás csökkenése állapítható meg. A mérleg általánosságban az előző évekével azonos, az egyes tételeknél csak csekély mérvű emelkedés állapítható meg, jelentősebben csak a Banca Nationalánál élvezett reeszkompt emelkedett (2½ millióról 4,272.700 lejre). A betétállomány 10,554.054.32, kihelyezések 20 millió 284.021, aktívák 25,611.289.33, veszteség-nyereség számla főösszege 3 millió 851.593.62 lej.

Hátszegi Ipari és Kereskedelmi Bank Rt.

1928. évi mérlegét 3 millió részvénytőke és 1,346.150.50 tartalékok mellett 765.514.42 nyereséggel zárta (18%-os jövedelmezőség). A bank a múlt évben emelte részvénytőkét 2 millióról 3 millióra. A mérleg adatai az egyes üzletágak fejlődését mutatják. A költségtételek és kamatok leépítése a bank racionális átszervezését igazolja. A betétállomány több mint 5 millió emelkedéssel 16 millió 439.890.25 lejre emelkedett, míg a kihelyezések cca 7 millió emelkedéssel 25,161.652.10 lejre. Ugyanilyen összegű emelkedést mutat az aktívák összege is, amely jelenleg 26,520.277.45 lej.

A folvószámlai hitelazók 2 millió 375.884.28, reeszkompt 2,289.126 lejt tesz ki. Az intézeti ház 50.000 lej értékben szerepel a mérlegben. A veszteség-nyereség számla főösszege a kamat és költségredukcióknak megfelelően némi csökkenést mutat.

Tasnádi Takarékpénztár Egyesület Rt.

1928. évi mérlegét 3 millió részvénytőke és 830.000 tartalékok

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Capital Social Lei 420,000.000 deplin vărsat.

UZINELE IN ARAD

Butoaie din tablă vopsită sau galvanizată de la 50—800 litri capacitate, pentru transportul produselor petrolifere, uleiurilor, spirtului, carbidului, e. c. sudate electric după procedeele cele mai noi și încercate sub presiune.

Livrabile prompt in depozit.

Pentru oferte a se adresa Direcțiunei Uzinelor, Arad.

mellett 916.938 lej tiszta nyereséggel zárta (25 százalékos jövedelmezőség). A rentabilitás szempontjából a mérleg az előző évvel teljesen azonos, a kihitelezések cca 8 milliós emelkedést, a betétállomány 3 és fél millió, valamint a reeszkomó és hitelezők 4 és fél millió emelkedéséből fedezte a bank. Ennek megfelelően növekedett az aktívák összege is 31 millió 381.759 lejre. Váltótárca 22 millió 576.856, folyószámlai adósok 6 millió 910.295, betétállomány 17 millió 432.833, reeszkomó 6 millió 749.632, amelyből a Banca Națională-nál 1 millió 989.500 lej van elhelyezve. A veszteség-nyereség számla főösszege 2.156.190. A bruttónyereségből az előző évekéhez hasonlóan az idén is 170.000 lejjel dotálja a kétes követelések tartalmát.

Temesvári Kereskedők Bankja Rt.

1928 évi mérlegét 10 millió lej részvénytőke és 580.000 lej tartalékalap mellett 327.153 lej tiszta nyereséggel zárta.

Bocsana Takarékos Hitelintézet Rt. Boksánbánya

1928. évi mérlegében 1.200.000 lej részvénytőke és 1.621.566 lej tartalékok mellett 814.808 lej tiszta nyereséget mutat ki.

"Armonia" Takarékpénztár Rt. Nagysink

mult évi mérlegét 1 millió lej részvénytőke és 522.520 lej tartalékok mellett 250.760 lej tiszta nyereséggel zárta.

"Oteana" Takarékpénztár Rt. Alsóvíst

mult évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke és 563.700 lej tartalékok mellett 250.186 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Banca Economică S. A. Dej

1928 évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke és 14.544 lej tartalékalap mellett 7361 lej tiszta nyereséget mutat ki. A bank betétállománya 1928 december 31-én 164.535 lej volt.

Sági Takarékpénztár Rt. Ság

mult évi mérlegét 600.000 lej részvénytőke és 621.552 lej tartalékalap mellett 451 ezer 921 lej tiszta nyereséggel zárta.

Banca Oașia S. A. Nagyszeben

1928. évi mérlegében 20 millió lej részvénytőke és 1.575.479 lej tartalékok mellett 2.404.191 lej tiszta nyereséget mutat ki.

A kolozsvári Ker. skedelmi Hitelintézet Rt.

mult évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 1.300.000 lej tartalékok mellett 2.773.537 lej tiszta nyereséget mutat ki. A bank betétállománya 1928 december 31-én 42.777.543 lej volt.

"Vatra" Takarékos Hitelintézet Rt. Kolozsvár

mult évi mérlegét 3 millió lej részvénytőke és 1.158.346 lej tartalékok mellett 247.160 lej tiszta nyereséggel zárta.

Banca Agriocolă S. A. Kolozsvár

2 millió 500.000 lej részvénytőke és 223.096 lej tartalékalap mellett mult évi mérlegét 480 ezer 221 lej tiszta nyereséggel zárta.

Ditrói Takarékpénztár Rt. Ditró

mult évi mérlegét 1 millió lej részvénytőke és 713.904 lej tartalékalap mellett 308 ezer 236 lej tiszta nyereséggel zárta. A február 10-i rendes évi közgyűlésen az igazgatóság javaslatot tesz arészvénytőke felemelésére.

Casa de Credit a Agricultorilor din județul Brașov

Brassó 3.500.000 lej részvénytőke és 151.607 lej tartalékalap mellett mult évi mérlegében 717.331 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Prima Casa de Păstrare S. p. A. din Freidorf

2 millió lej részvénytőke mellett, melyből 1 millió lej 1929. évi osztalékjogosult és 99.000 lej tartalékok mellett 1928. évi mérlegét 266.446 lej tiszta nyereséggel zárta.

Casa Economică Cercuală de Păstrare S. p. A. Rovine

1 millió részvénytőke és 890.530 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 620.842 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Ujbessenyői Népbank Rt. Ujbessenyő

600.000 lej részvénytőke és 639.734 lej tartalékok mellett 1928. évben 293.107 lej tiszta nyereséget ért el.

Első Ujbessenyői Takarékpénztár Rt. Ujbessenyő

350.000 lej részvénytőke és 310.272 lej tartalékok mellett 1928. évi mérlegében 184.414 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Chiseteana Institut de Credit S. p. A. Chisătau

125.000 lej részvénytőke és 143.057 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 40.937 lej tiszta nyereséggel zárta.

Ki kell fizetni a lombardozott hadikölcsön tartozásokat

Miniszteri döntés a lombardozott hadikölcsönkötvények ügyében

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” arad-bánsági szerkesztőségétől

A lombardozott hadikölcsönkötvények kérdésének eddig rendezetlen ügyében igen érdekes kifizetés történt az elmúlt napokban Aradon. A kifizetést az aradi kereskedelmi és iparkamara eszközölte egyik nagy aradi banknak s a kifizetés ténye szinte precedensül szolgálhat a lombardozott hadikölcsönök körül támadó vitás ügyeknél.

Dönt a minisztérium

Még a háború alatt az aradi kereskedelmi és iparkamara nagyobb összegű hadikölcsönjegyzést eszközölt, mely jegyzést az akkor még Aradi Első Takarékpénztár céggel működő Erdélyi Hitelbank lombardozott.

A kötvények megváltása természetesen a hadi kölcsönök körül most uralkodó zavaros viszonyok között egyre huzódott, mindaddig, amíg az aradi kamara feliratban nem kérte ki a minisztérium véleményét, helyesebben talán jóváhagyását a kifizetést illetően.

A minisztérium válasza a közeli napokban érkezett Aradra s kimondja, hogy

ha egy külföldi penzintézetet szemben áll fenn a kötelezettség, abban az esetben kiválthatok ugyan a kötvények, de mindenkinél jobban van lemondani a kötvények átvételéről.

Ez a véleményezés, mely legfelsőbb helyről érkezett, nem jelent egyebet, mint hogy a lombard összeget ha külföldi bank a lombardozó fél, nem köteles a romániai kötvénytulajdonos kifizetni.

Azonban a továbbiakban kimondja a minisztérium válasza, hogy

amennyiben belföldi penzintézet volt a lombardozó, mikor is tehát a jóindulat nem kétséges, abban az esetben, be kell váltani a kötvényeket.

A beváltás mindenkor a kettő az egy korona beváltási arányában történik meg.

A miniszteri leirat nyomán az aradi kamara azonnal folyósította lombard tartozását, ezzel mintegy példát is statuálva a vitás ügyek megoldásához.

Mit mond Falus Lajos dr. kamarai titkár

Beszélgést folytattunk az

érdekes miniszteri rendelkezéséről, illetve annak következményeiről dr. Falus Lajossal, az aradi kamara titkárával.

— A miniszteri döntés tulajdonképpen csak vélemény, — mondotta Falus dr. — melynek semmiféle kötelező ereje nincs. Ebben az ügyben természetesen bármelyik fél a bírósághoz fordulhat döntésért s mindenestre a bíróság döntése mindenkor a mérvadó.

— Bírósági döntés mindaddig azonban nem volt s így a minisztérium döntése, mint hivatalos forum álláspontja egyedülálló ebben az irányban.

Az aradi kamara kifizetése általános feltűnést keltett az érdekelték körében.

A legfelsőbb gazdasági tanács legújabb határozatai

A Dévai Kereskedelmi Bank Rt. engedélyt kapott, hogy alaptőkéjét 3 millió lejről 10 millió lejre emelje.

A Mercur Rt. mely eddig mint zálogház működött engedélyt kapott arra cégét „Népbank zálog és kölcsönintézet” alakíthassa át 1 millió lei alaptőkével.

A Szászvárosi „Ardeleana” Kereskedelmi Hitelintézet engedélyt kapott egy devai és egy Giogial-de-josi fiókinézet felállítására.

Az aradi „Auto Import” Rt. működését engedélyzték 2 millió lej alaptőkével.

A Pfoma Rt. Arad működését kés és ezüstárak gyártására engedélyzték 2 millió 500 ezer lej alaptőkével.

Az „Azarul” kémiai gyár működését 5 millió lej alaptőkével engedélyzték.

A kolozsvári Auto Import Rt. működését 1 millió lej alaptőkével engedélyzték.

A „Concordia” Téglavillamosági vállalat engedélyt kapott székhelyének Cărpinaşból Bukarestbe való áthelyezésre.

A Jakóbt et Comp. műszaki vállalat engedélyt kapott egy temesvári fiókállalat felállítására.

Olvassa a
Lemmul-t

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

gyártmányait képező világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással fekvő és álló elrendezésben rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviseltnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt.-nél, Oradea.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Hotăririle Comisiei Speciale Economice

Comisia Economică Specială a luat următoarele hotărâri:

Banca Economică S. A. din Deva a fost autorizată să-și sporească capitalul dela 3 la 10 milioane lei.

S. A. „Mercur” casa de împrumut pe amanet din Cluj își va putea schimba forma în „Banca Populară și Casa de Împrumuturi pe amanet” cu capital de 1 milion.

„Ardelea a” Institut de Credit și economii din Orăștie a fost autorizat să înființeze o sucursală la Gioagiul de jos și una la Deva. Banca are un capital de 25 milioane lei.

S. A. Auto-Import din Arad a primit autorizare de funcționare și înregistrare, cu un capital de 2 milioane.

„Pfoma” fabrică ardeleană de cuțite și tacâmuri S. A. din Arad, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de 2 milioane 350.000 lei.

Concordia țiglă și soc. de electricitate din Cărpinaș a fost autorizată să-și strămută sediul la București cu un capital de 6 milioane lei.

S. A. pentru întreprinderi tehnice, ing. A. Iacobi & Co. București a fost autorizată să înființeze o sucursală la Timișoara.

Változások az Adria Biztosítónál

Megírtuk, hogy az Adria Biztosító Társulat, melynek központja eddig Kolozsváron volt székhelyét Bukarestbe helyezte át. A társaság bukaresti központja már meg is kezdte működését a régi királyság területén, sőt Spítalul Brancoviceanun már megkezdtek a társaság impozáns székházának építését is.

A szervezet kiépítésével egyidejűleg az aradi fiókiintézet összetételében is jelentős változások állottak elő, mennyiben a társulat romániai igazgatótanácsának tagja, Rácz Sándor dr. ügyvéd delegálása mellett az aradi képviselőlet vezetésével Stein József bizatott meg, a ki mellé a romániai igazgatóság Kiss Gyula titkárát nevezte ki. Salgó Pálnak a társulathoz való viszonya értesülésünk szerint továbbra is változatlanul marad.

Szigoru rendelet a szesz-eladás korlátozására

A pénzügyminiszter körrendeletben értesítette az összes regáti szeszszítalok elárúsításával foglalkozó cégeket, melyeknek engedélye van szeszszítaloknak az egész ország területére vonatkozóan, hogy engedélyük kifejezetten csak a régi királyság területére vonatkozik, miután e tekintetben még egységesítési törvény nincs s így a különböző országok törvényei érvényben maradnak.

Igy tehát a regáti szeszszítalok szeszszítalokkal nem szabad erdélyi területekre jönnök. Amennyiben ezen rendelkezést nem respektálnák, úgy utasítást adott a pénzügyminiszter, hogy a rendelet ellen vétőket kizárólagos eljárás alá vonják.

„ALBINA”, institut de credit și de economii în Sibiu

Activ	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1928	Pasiv	
Cassa în numerar	38,641,380	Capital societar	50,000,000
Disponibil la bănci	70,822,545	Fond general de rezervă	31,561,088
Monete	1,897,417	Rezerve pentru creanțe dubioase	22,000,000
Cambii	311,417,893	Fond cultural	1,103,400
Credite cambiale cu acop. ipotecară	395,079,634	Fondul „Partenie Cosma”	881,159
Avansuri pe efecte publice	468,482	Fondul de pensii al funcționarilor institutului	12,436,600
Credite de cont-curent	382,559,061	Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulație	34,500
Imobile institutului și alte realități	25,448,652	Depozite spre fructificare	946,005,872
Amortizare	1,000,000	Depozite în cont-curent	67,801,142
Efecte publice	7,754,277	Reescont la Banca Națională	68,287,741
Acțiuni diverse	49,578,557	Giruri la Banca Națională și Creditul Industrial	29,953,210
Amortizare	1,000,000	Ordine de plată	9,150,317
Efecte fondului de pensii al funcț. inst	6,213,600	Dispozițiuni americane	8,628,083
Depunerea fondului de pensii al funcț. inst	6,223,000	Dividendă neridicată	362,400
Mobilier, amrtiza	—	Diverse conturi creditoare	739,161
Diverse conturi debitoare	983,088	Dobânzi transitoare anticipate pe 1929	20,037,054
		PROFIT CURAT	34,045,868
		minus dotațiunea rezervelor și amortizări	8,000,000
			26,045,868
	1,295,087,586		1,295,087,588
Conturi de ordine:		Conturi de ordine:	
Efecte, Cauțiuni și Garanții	635,266,964	Diverse efecte, Cauțiuni și Garanții	635,266,964
	635,266,964		635,266,964

Sibiu, la 31 Decembrie 1928.

Dr. I. Beu m. p.,
prez. Cons. de adm.

I. Vătășianu m. p.,
director general

C. Popp m. p.,
director executiv

Ioan Rebegea m. p.,
șef-contabil-expert-contabil

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanțe cu registrele institutului

Sibiu, la 4 Februarie 1929.

COMITETUL DE CENSORI:

Mateiu Voileanu m. p. prezident.

D. Comșa m. p.

Dr. Nicolau Schiau m. p.

V. Păcățianu m. p.

Dr. Ioan Bunca m. p.

Reproducerea nu se onorează.

A Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank Rt. 1928. évi zárszámadása

A Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság XXXVII-ik évi rendes közgyűlését

folyó évi február hó 9-ik napján, hivatalos helyiségében délelőtt fél 12 órakor tartja, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyal:

1. Jegyzőkönyvi hitelesítők választása.
2. Az igazgatóság jelentése, a múlt évi zárszámla és mérleg bemutatása, a felügyelőbizottság jelentése és ezek kapcsán a tiszta nyereség felosztása iránt előterjesztett javaslat feletti határozathozatal.*)
3. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvénye tárgyában.
4. A felügyelő-bizottság 1929. évi működési díjának megállapítása.
5. Az igazgatóság 3 évi időtartamra való megválasztása.
6. A felügyelő-bizottságnak egy évi időtartamra való megválasztása.
7. Esetleges indítványok.

TARTOZIK

MÉRLEG-SZÁMLA

Az igazgatóság-KÖVETEL

Kézpénz		997917	—	Részvénytőke	2000000	—	
Váltótárca		17500305	63	Tartalékalap	89046	93	2089046 93
Ádósok	6611339	—		Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlára			24161938 30
Bankári követelések	1643859	12	8255198 12	Hitelezők			1526515 —
Ertékpapírok			792600 75	Átruházott jelzálog			44133 79
Ingtatlanok			599920 95	Fel nem vett részvényosztalék			44141 —
Törlesztéses jelzálog			44133 80	Nyereség			350834 35
Különféle aktívák			26473 12				
Berendezés teljesen leírva			—				
			28216609 37				28216609 37

TARTOZIK

VESZTESÉG-NYERESÉG SZÁMLA

KÖVETEL

Üzleti költségek			1026960 75	Tiszta kamat, jutalék és egyéb jövedelem			1377795 10
Nyereség			350834 35				
			1377793 10				1377795 10

Carei, 1928. december hó 31.

Makránszky Béla pénztárnok.

Peiszner Lajos igazgató h.

Berkes Elemér igazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Berger Armin elnök.

Kaufmann Jenő vezérigazgató.

Dr. Melinda László h. vezérigazgató.

Hargitay Bertalan

Cukor Márton

Hollósi Andor

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Friedländer Sándor

Kende Imre

Schüch János

Weinberger József

O comandă de 48 milioane lei a C. F. R. dela „Reșița“

În cursul anului trecut administrația căilor ferate a încheiat cu uzinele de fer Reșița un contract, în baza căruia acestea din urmă se angaja să furnizeze drumului de fer o anumită cantitate de materiale și a continua aceste furnituri timp de șase ani, adică până la 31 Decembrie 1933.

Materialele ce se vor furniza și prețurile lor

Felul, cantitățile și prețurile convenite pentru aceste materiale, ce se vor livra anual, sunt următoarele:

30000 tone șini tip 30—45, lei 9.45 de kgr.

10000 tone eclise tip 30—45, lei 12.90 de kgr.

3000 tone trifoane și buloane tip 30—45, lei 19 de kgr.

500 tone inimi de oțel, fără materialele accesorii, lei 21.25 de kgr.

1600 tone schimbătoare complete, lei 22.70 kgr.

5500 tone fier laminat (preț de bază) lei 9.30 kgr.

1600 tone construcțiuni de porturi cu deschidere peste 20 metri, lei 28 de kgr.

250 tone table groase de 5 mm. și mai mult, preț de bază lei 10.80 de kgr.

250 tone table de cazane tăi-

ate în unghiuri drepte, lei 12.60 de kgr.

5000 tone de bandaje brut, laminate, oțel special, lei 16.29 de kgr.

500 tone de vagoane și locomotive strungite oțel S. M., lei 26 de kgr.

1200 perechi de roți complete pentru vagoane, lei 22.75 de kgr.

Aceste prețuri se înțeleg franco vagon fabrica Reșița, sau Anina, după natura fabricatelor.

Cantitățile de mai sus ce sunt a se furniza anual, vor putea fi mărite sau micșorate de către direcțiunea generală a căilor ferate, la cerere cu 10 la sută.

O importantă comandă pe 1929

În legătură cu acest contract, consiliul de administrație al C. F. R. a hotărât zilele trecute, să se comande uzinelor „Reșița“, din cota de materiale pe anul 1929, pentru nevoile serviciului de întreținere, materiale în valoare de circa 48 milioane lei.

Direcțiunea generală a C. F. R. a și întocmit jurnalele necesare cari vor fi supuse aprobării Consiliului de Miniștri în câteva zile.

Fabricile de bere nu sunt în stare să suporte noua urcare de impozite cu actuala producție

Articolul publicat în numărul trecut al ziarului „Ardealul Economic“ în legătură cu noua urcare de impozite asupra berei și cu tendința de urcare a prețurilor conform acestei urcări de impozite, a dat ocazie la diverse confuzii. În urma acestui fapt credem necesar a accentua, că partea, care în articolul din chestie se referă la anularea impozitului pe cifra de afaceri din Iunie 1928 nu o avem dela dl director Schiessel dela Fabrica de Bere din Turda, ci a fost o interpretare a unui colaborator al nostru. ca o explicație a celor ce au urmat în articolul impri-

cinat.

În ce privește a doua parte a articolului dl Schiessel ne-a rugat să publicăm, că s'au interpretat greșit declarațiile sale, deoarece, în actualele condițiuni de producere, nici vorbă nu poate să fie despre participarea fabricelor de bere la noua urcare impozitară de 150 lei per hectolitru de bere, fapt, care s'a precizat și la adunarea cartelului.

Lămuriile le publicăm cu plăcere, pentru a nu se interpreta greșit cele atribuite dlui Schiessel.

48 miliós megrendelést kap a Resica a CFR-től

Milyen vasuti anyagot fog szállítani hat éven át a Resica és milyen árak mellett?

Az elmúlt évben, mint ismeretes, a CFR vezérigazgatósága szerződést kötött a Resica-művekkel, amely hat évre szóló vasuti anyagrendelést kapott.

A szerződés miatt nagy kavargás támadt, különösen azért, mert ezáltal a vasút felbontotta, illetve nem hosszabbította meg a többi gyárral fennálló szerződéseit, aminek következtében az érdekelt vállalatok némelyike komoly válságba került.

A szerződést a parlament viharos viták között megszüavazta és ennek alapján most

a CFR a kölcsönrel kapcsolatban és a szerződésben vállalt kötelezettsége alapján le akarja hívni a megrendelt vasuti anyag bizonyos részét.

Ebben az évben a Resica a következő tételeket köteles szállítani:

30 ezer tonna sín, kilónként 9.45 lejes árban, 10 ezer tonna rácsvas 12.90 lejes árban, 3000 tonna sinszeg és trifon 19 lejes árban, 500 tonna vassziv, a pótanyagok nélkül, 21.25 lejes árban, 1000 tonna komplett váltókészülék 22.70 lejes árban, 5500 tonna huzott vas 9.30 lejes

alapárban, 1600 tonna vas-konstrukció 28 lejes árban, 250 tonna 5 miliméteren felüli vaslemez 10.80 lejes alapárban, 200 tonna kázanlemez 12.80 lejes árban, 5009 tonna speciális acélhöl készült bandázs 16.20 lejes árban, 500 tonna vagon és mozdony 26 lejes árban, 1200 pár komplett kocsikerék 22.75 lejes árban.

Az összes árak franco Resica és Anina értendők. Minden évben ugyanez a mennyiség esedékes, de a CFR-nek joga van a rendelést 10 százalékkal növelni, vagy csökkenteni.

A fenti mennyiségből, illetve az 1929 évi kvótából egyelőre mintegy 48 millió értékű anyagot rendel meg

a vasút.

A lejstabilizáció hatása alatt a német nagyipar elhelyezkedést keres Romániában

Különösen a vasipar érdeklődik a romániai piacok iránt

A német nagyipar ugylátszik hatalmas erővel akar bevonulni a romániai piacokra, mert csak ezzel magyarázható a német nagyiparnak az a lépése, melyszerint a romániai export finanszírozására 125 millió kölcsönt kért a német Birodalmi Banktól. Ez az összeg a szállításoknak körülbelül hatvan százalékát teszi ki és ugynevezett garanciahitel volna. Érdekes, hogy a német nagyipar ebből a kölcsönből harminc százalékot mezőgazdasági gépekre akar igénybevenni s ebből az látszik, hogy

a német mezőgazdasági ipar intenzív exportra számít Romániában.

Ugylátszik, hogy a német gazdasági gépgyárak észrevették azt a hatalmas elhelyezési lehetőséget, amelyet számukra jelenleg Románia mezőgazdasági helyzete nyújt és az eddig legnagyobb részét Magyarországból és Ausztriából importált mezőgazdasági gépszükséglet ellátásában a német ipar is részt akar venni.

Abból a tényből, hogy a német ipar ezt a kölcsönt 3—8 évre kéri, arra lehet következtetni, hogy

Ötvenmillió lejre emeli alaptőkéjét a Temesvári Polgári Takarékpénztár

Az 1928. évi mérleg adatai a Polgári Takarékpénztár mas fejlődését igazolják

A bánság egyik legtekintélyesebb pénzintézete a Temesvári Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Rudnecan Roman dr. elnöklété alatt február 5-én tartotta meg rendes évi közgyűlését. A Csongor György vezérigazgató által előterjesztett igazgatói jelentés, továbbá az 1928. évi mérleg adatai a Polgári Takarékpénztár Rt. nagy arányú fejlődését igazolják.

Az igazgatóság jelentése a többek között a következőket tartalmazza:

Intézetünknek mindenképpen részen kell lennie, hogy közönségünknek belénk helyezett bizalmát továbbra is biztosítsuk és kielégíthessük az irántunk támasztott jogos hiteligenyeket, ismét összhangba kell hoznunk saját tőkéinket az általunk kezelt idegen tőkével. Anál is inkább, mert

váltótőrcánk az előző évi 93 millióval szemben 135 millió lejre, folyószámlai kihelyezéseink összege az előző évi 38 millióval szemben 51 millióra emelkedett.

Viszleszámításunk az elmúlt évi

hosszabb lejáratu kihelyezésekre akarnak berendezkedni.

Mindenesetre az ország mezőgazdasági szituációja és gépi berendezése ma még annyira tökéletlen, hogy a német mezőgazdasági gépipar nagyszerű üzletet fog Romániában csinálni, ha gépeiket ilyen hosszabb lejáratu részletre akarja elhelyezni.

A romániai piacnak szinte korlátlan a felvevőképessége mezőgazdasági gépekben és

kedvező fizetési feltételeket nyújtó gépgyárak kitűnő üzleteket fognak csinálni,

— a Romániába való szállítással.

A mezőgazdasági gépeken kívül husz százalékot irányzó elő a német nagyipar építkezési anyagokra, míg 15 százalékot telefon és kábelanyagokra és végül 10 százalékot mozdonyszállításokra ebből a 125 millió kölcsönből.

A nemrég megkötött gazdasági konvenziót ugylátszik már érezhető kedvező hatását, mert a német nagyipar érdeklődése mindjobban a romániai ipar kihasználása felé irányul.

11 millióval szemben 23 millió lejt tesz ki, takarékpénztárunk álladéka pedig az előző évhez képest 123 millióval szaporodott. Ennélfogva a napirend során teendő javaslatunkat kérjük oly értelemben elfogadni, hogy

intézetünk részvénytőkéjét a jelenlegi teljeseen befizetett husz millió lejről 50 millió lejre felemeltessék.

A tiszta nyereség felosztására nézve az igazgatóság a következő javaslatot fogadta el: az 1928. évi tiszta nyereség az 1927. évről áthozott 191.062.62 levonása után kitesz 7.294.790.96 lejt. Az alapszabályok értelmében 12 százalék — 875.374.91 — levonandó az igazgatóság és a vezérigazgatóság tiszteletdíjára, marad 6.419.416.05.

Hozzáadva az 1927. évi áthozatot, a közgyűlésnek tehát 6 millió 610.478.67 lejt kell felosztani. Ebből a tartalékalap gyarapítására fordítandó 1.500.000, osztalékra 4.705.800 lej, jótékony célra 40.000 lej, a fennmaradó 364.678.67 lejt pedig vezessék át az 1929. üzletévre

Știrea că U. E. G. ar construi o nouă conductă Șarmaș-Tg.-Mureș nu corespunde

Desminterea oficială a articolului tendențios al ziarului „Uj Kelet”

În numărul din 23 Ianuarie al cotidianului clujan *Uj Kelet* sub titlu „Societatea de gaz dela Tg.-Mureș pierde 20 milioane de lei, pentru că exploatarea de gaz dela Șarăș nu pot alimenta orașul cu cantitățile de gaz necesare, lucru pentru care se va construi dela Șarmaș o nouă conductă de gaz” — a apărut un articol cu conținut tendențios.

După informația acestui ziar în Târgu-Mureș s'ar fi produs o senzație prin faptul răspândirii tendențioasei știri că societatea de gaz, adică U. E. G. ar fi silită să construiască o nouă conductă dela Șarmaș la Tg.-Mureș, deși conducta dela Șarăș-Tg.-Mureș nu demult a fost terminată și a costat societatea 20 milioane lei, sumă care se pierde pentru societate din simplu motiv că aceste au devenit inutilizabile pentru faptul că societatea la construirea a celor conducte a emis să țină în evidență faptul că sondele dela Șarăș fiind supra-încărcate, fiindcă de aici se furnizează gazul metan necesar orașelor Medias și Diciosân-mărtin, și deci nedispunând decât o presiune prea redusă sunt inutilizabile pentru introducerea gazului în Târgu-Mureș. Astfel fiind societatea U. E. G. nu are altceva de făcut, decât să înceapă construirea unor conducte noi dela câmpurile de gaz din Șarmaș, situat de 44 km. depărtare, sondele de aici, nefiind atât de utilizate ca cele dela Șarăș, fiind numai astfel în măsură să poată livra orașului cantitatea de gaz metan necesară cu presiunea de 10 atmosfere.

Până aici articolul. Informându-ne dela cel mai competent for la societățile Sonametan și U. E. G. am primit următoarele lămuriri, mai autorizate și mai demne de încredere, decât articolul confratelui *Uj Kelet*.

„Articolul publicat în ziarul *Uj Kelet* este din domeniul fan-teziei. Câmpul dela Șarăș este admirabil, cu presiune de 45 atmosfere conținând rezerve enorme de gaz metan. Este deci fantastică și știrea că U. E. G. ar intenționa construirea unor noi conducte dela Șarmaș, lucru inutil din motivele expuse mai sus. Situația actuală a stagnării introducerii deși poate este prielnică pentru a da naștere unor asemenea svonuri tendențioase, aceasta însă nu din cauza societăților, ci din cauza că contractele de furnizare încheiate între societate și orașul Tg.-Mureș și as-

tați zac și așteaptă ratificarea la ministerele de interne și industrie și comerț, fapt care pe drept agită spiritele populației orașului Tg.-Mureș, unde se așteaptă cu nerăbdare introducerea gazului metan.

Pentru începerea lucrărilor așezării țevilor și distribuirii gazului în oraș între consumatori soc. U. E. G. este gata în

Jelenlegi termelés mellett a sörgyárak nem vállalhatják az új adóemelést

„A Sörgyárak Kartellszövete-kezte indokolatlannak minősíti a vendéglősök által kezdeményezett áremelést”, — című január 27-én megjelent cikkünk az érdekeltek körében félremagyarázásokra adott alkalmat. Az esetleges helytelen értelmezések elkerülése végett leszögezzük, hogy cikkünk első részében foglalt és a júniusban eltörölt forgalmi adókat érintő rész nem Schiessel Richard igazgató urtól származik, amint az a cikkünk gondosabb átolvasása után magától is kiviláglik, — hanem munkatársunk álláspontja volt, mintegy a cikkben később foglaltak magyarázata képpen.

oricare moment și va începe lucrările de introducere imediat ce ministerele vor aproba aceste contracte.

Cum aceste lucrări însă vor dura cel puțin cinci ani, ar fi de dorit ca ministerele să-și dea aprobarea odată, pentru ca societatea să poată începe aceste lucrări, dela cari depinde introducerea de fapt a gazului metan în orașul Târgu-Mureș, Dealtfel distribuția parțială va începe în primul an al lucrărilor pe măsură cum vor avansa acestea.

Aceasta este adevărul, totul altceva este de domeniul fan-teziei și orice comentariu inutil!

Ami pedig cikkünk második részét a Schiessel Richard ur kijelentéseit illeti, nevezett igazgató annak közlésére kérte föl lapunkat, hogy nyilatkozzát tévesen értelmeztük és hogy a kartelben lévő sörgyárak a jelenlegi termelési viszonyok mellett, — nem vállalhatják az újonnan kivetett, — hektóliterenkénti 150 lejes adónak még részbeni átvállalását sem, amint ezt az értekezleten résztvevő sörgyárak egységesen leszögezték.

A január 27-én megjelent cikkünknek helyesbítését készséggel adjuk közre, mert nem akarjuk, hogy a cikk az érdekeltek körében a legkisebb zavarkeltésre is alkalmat adjon.

Börpiac

Még mindig üzlettelenség jellemzi a romániai készbőr piacot

A börgyárak hathatos eszközökkel védekeznek a nyersbőr indokolatlan suvosabb tétéle ellen

A brassói börgyárak a nyersbőr átvételére vonatkozólag új normákat, illetőleg megszorító rendelkezéseket léptettek életbe. Erre a megszorításra az készbőr tette a börgyárakat, hogy

az egyes szállítók igen sokszor hűsafa okat és csontokat is raj hagytak a bőr n,

amely ezáltal lényegesen nagyobb súlyt mutatott, így tehát drágábban kellett azt megfizetni, mint amennyit a bőr a valóságban megért. Miután a börgyárak ezen — nem egyszer szándékosan rajta felejtett — darab-

kákat egyáltalán nem képesek földolgozni, kénytelenek voltak az átvétel feltételeit olyképpen módosítani, hogy az ilyen esetek elkerülhetők legyenek. A brassói börgyárak hathatos lépése hamarosan követőkre talált az ország többi börgyárainak sorában is. Maguk a husiparások is belátták a börgyárak intézkedésének szükségességét s ezért,

minden nagyobb ellenkezés nélkül elfogadták azokat az új árszabványokat amelyek a börgyárak a nyersbőr átvételére felállítottak.

A nyersbőr kiviteli illetékének leszállítása a belföldi piacot nem befolyásolta, mert a belföldi árak még mindig kissé a világpiacra felül állanak s így legfeljebb csak egy gyorsabb üzletlebonnyolításra lehet kilátás.

A készbörpiacon még mindig lanya az irányzat, mert

a detailkereslet még nem érte el azt a fokot, amely z üzletmenetet megélenkítene.

Nagyobb vásárlások csak csoportos haszonnal és nyakbörökben történnek és ezek is csak a cipőgyárak részéről, amelyek már a tavaszi szezonra szükséges nyersanyagok fedezését megkezdték.

Általános üzlettelenség észlelhető a kész cipőkben is. Ez a jelenség azonban ugylátszik internacionális, mert a cipőfogyasztás az összes európai országokban — a termeléshez viszonyítva, — csökkenőben van. Ennek okát elsősorban

az egész Európára kiható gazdasági leromlásban kell keresni,

azonban kihatással vannak a gyors divatváltozások és a különböző országokban bevezetett védővámok is.

A cipőipar ezért internacionális anket keretében akarja a fennálló vámkokat tanulmányozni és azokat a nemzetközi árukereslet megélenkítésére alkalmasá tenni.

A szlovenszkoji börpiac helyzete

A kisebb gyártások ellenére a felkinált nyersbőr vevőre talált. A nyersbőr az utolsó 14 napon változatlan maradt, csak a fulnehéz bőr, melyben kisebb a kereslet volt valamivel olcsóbban megvehető. Ami a készbörököt illeti, a nyulbörököt jobban értékelik, bár a mennyiségek ezidén nagyobbak, mint tavaly.

A kecske és házinyulbörök minden további nélkül vevőre találnak, míg az őzbőr el van hanyagolva. A készbör piaca jelentéktelen volt, mindenütt ünnepi a hangulat és csak a legszükségesebb fogyott. Brandzolkipsek nagyobb mennyiségben kerülnek a piacra, csak hogy most ismét kisebb a kereslet.

Sonametan și U. E. G. vor edita o interesantă broșură asupra situației gazului metan din Ardeal

Am publicat la timp și noi o recenzie asupra broșurei editate de Siniculul Consumatorilor Gazului Metan din Ardeal în apărarea intereselor sale. Abia acum aflăm că societățile producătoare de gaz metan, Sonametan și U. E. G. vor edita si ele încurând o broșură voluminoasă și bine întemeiată, în care vor documenta lipsă de temeii a datelor tendențioase și greșite ale broșurei consumatorilor, căutând să dea celor interesați lămuriri și date precise despre adevărata situație a gazului metan din Ardeal.

Sperăm că această lucrare, care se spune a fi foarte documentată va contribui în mare măsură la deslegarea definitivă și pacinică a problemei gazului metan, un capitol atât de important în viața producției industriale a Ardealului.

BEREA „URSUS” este excelentă
Az „URSUS” sör a legjobb

Fatma,

Arad, gyárt

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat rézkilneset és ajtóci-meket, különböző tömegeiket!!!

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheuri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN”

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok:
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnycim: RELAIS

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként. Lei 20.-
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15.-
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10.-
Egy garmond sor Lei 80.-

Cititi

„Lemnul”

A legjobb cipőkrém

GLADYS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :::

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankgy-
letet legelő-
nyösebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsóvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékp-
Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyrudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászre-
gnyvidéki Takarékpénztár és Hitel-
Bank Rt. Bányavölgy, Szamosúj-
vári Hitelbank Rt. Szamosújvári.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. ::: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.: } **TRAIAN CHIRILĂ**

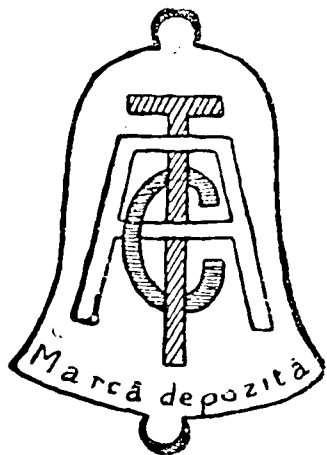
Abonamente — Előfizetési árak:

1 ară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare 2000 lei
Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek 2000 lei
Pentru străinătate } 1500 lei.
Külföldre

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félevere . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm². } 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm²-ként } 15 lei
In text } 80 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond }
Egy garmond sor }

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică

„TACĂMUL” din
CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
„Tacămul” fabrică de argintărie. Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMĂ PENTRU BANCA, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghivó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával,

Budapesten

a legkellémesebb otthont nyújtja a legelőnyö-
sebb feltételek mellett a keleti pályaudvar ér-
kezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét
egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk száll-
jon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.
Telefon: 440, 347.

Sârmă lamina ă, fier de beton, cue de tot felul, sârmă arsă,
sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuetoare
de saci, arcuiri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskeshuzal, acélhuzal, vashuzal, reze-
zett, vashuzal horganyzott, szög minden merelben, zsákkötöző
drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht
blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht,
Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale

CLUJ—KOLOZSVAR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—
Ditrő, Gheorgheni—Gyergyoszentmiklos, Mercuria-Ciuc—Csikszereda,
Sănmartin—Ciuc—Csikszentmarton, Târgul-Secuesc—Kézdivá-árhely,
Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. — **Expozituri—Kirend-
eltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița-
Română—Maroshévíz

Elfogad: BETETEKET.

Leszámitol: VALTÓKA I

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bár-
mely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképvi-
seletét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító
Részvénytársaság

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.

Fiókintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 36 millió lei

36

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.